

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwý ne prĩne Jeju'ã ajarê. Arým abatành ne kute memã amijo amirĩt'ã pi'òk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarênh tẽn tyk ne akubyn tĩn ne àbir djãmã kumẽ. Nãm Paurmẽ Pedru arkôt mrã. NhyM Pedrudjwý Makôo õbikwa nhyM ô'ã prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ikabên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh arým 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê.

² Idjaij ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên. Kabênkam ne Metĩndjwýnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akutêp me akre nhyM me kute mar ne adjwýnhràM axwemã irern katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyràk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum, “Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ê, on Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bẽnjadwÿr rũnh kutêp
 pry mex ne kute kum katàt pry jadjwÿrja
 pyràk', ane.

Dja ã me'õ Bẽnjadwÿr djwÿnh'ã memã ane."

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me
 arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben
 djô'ã arẽnho mõ:n arẽnho mõr tãmtã arÿm 'ÿr o
 bôx. Tũ:mràm 'ÿr o bôx nhym Djuão arÿm kato.
 Me bakamingrãnyrekam katon arÿm abatãnh ne.
 Abatãnh ne arÿm ã Kritu kukãm memã ujarẽn ar
 bao ane. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã
 ujarẽn kôt arÿm katon ã wÿnhràm ar me akreo
 bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arÿm ngômã
 me angjẽn ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã
 kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On
 me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren
 Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx. Dja ga me ane nhym
 Metĩndjwÿnh arÿm me ajaxwe maro aknon arÿm
 ngryk kêt. Ba kam arÿm Metĩndjwÿnhmã ngômã me
 ajangij. Nãm ã memã anhÿr ar o ba.

⁵ Nhym kam pykabê Djudêjakam me jamẽ
 krĩraxbê Djeruxarẽkam me jamẽ aben totokmã
 Djuão'ÿr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri
 amijaxwe kôt amijarẽn kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arÿm imã kĩnh
 kêt ne wãnh kum inhire, ane.

Nhym Djuão arÿm ngô raxbê Djodãokam
 Metĩndjwÿnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ
 nhipêxo kubêkà jangij ne mry kào amikrax pren
 mÿjja kute krytkanhê pyràk kun menh kangô ikõ.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarēn memã kum,
 —Itotokbê ne me'õ bôxmã. Me'õ tãm ne raxo kute
 ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ÿr
 ibikamēnh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhihôn ije
 kum parkà 'ãpre bôn timer prãmje. Be, ãm irax
 ba ren arÿm kum apê. Nnym be kati. ãm ingrire.
 Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãmja ne arÿm bôx 'ÿr.

⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute
 ngômã me ajangjēnhmã? Kati. Tãm dja bôx ne
 kam me awÿr Metĩndjwÿnh Karõ jano. Nãm ã Djuão
 memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjàr'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nnym kam pykabê Garrêjakam krĩraxbê Nad-
 jare. Kurũm arÿm Jeju tē. Tē:n kam arÿm Djuão'ÿr
 bôx. Nnym kam arÿm ngô raxbê Djodãokam ngômã
 Jeju jadjà, Metĩndjwÿnhmã adjà.

¹⁰ Nnym arÿm ngô kurũm kator tē nnym aêrbê
 kàjkwa abenbê ajkij nnym arÿm omũ. Nnym
 Metĩndjwÿnh Karõ kute tut pyrãk 'ã ruw. Me kute
 omũnh kadjy ne amijo tut pyrãk ne 'ã ruw.

¹¹ Nnym arÿm kàjkwa kurũm Metĩndjwÿnh Je-
 jumã kabēn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrēx. Imã ajabē:kumrēx. Ba
 akam ikĩnhkumrēx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnēnh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkēt ne Metĩndjwÿnh Karõ kabēno
 amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mōn o bôx ne
 ipôkri o ba.

¹³ Nnym kapôt kukritkam rop mōr djakam ar
 ba. Nnym kam me axwe nhõ bēnjadjwÿrbē Xatanaj

te kute axwe'ã Jeju mênhmã kum àpnêho dja nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'ýr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhym kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Jeju kam bôx. Bôx ne kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba.

¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým õ akati bôx 'ýr. Kute amim me utàr ne ar meo ba 'ýr. Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mýrbê tẽ. Nhym Ximãomẽ Ångre ar axikôt katorja ngônhkam ar kryre rênh ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁷ Ar kryre rênh ar o ba nhym Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamẽ ba ar amã ar adjàpênh djà ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynêho abaja pyràk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhym ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamẽ.

¹⁹ Nhym ajbir tẽ nhym Xijagumẽ Djuão ar axikôt apôxja kàkam amim kryreo mexo nhỹ nhym arým ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw.

20 Nãm ar omũ nhym adjynkêt nhym amikôt ar ku'uw. Nhym Bãm Djebedêumẽ õ àpênhmẽ ar kàkam nhỹ. Nhym Xijagu ar arým wãnh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamẽ.

Jeju kute me krãptĩ mex.

Ruk 4.31-37

21 Jejumẽ ar mõi:n arým krĩraxbê Kapanakam bôx. Nhym kam ar'ã pi'ók rârâr. Ar'ã me tyk djà kêt djà nhõ akati nhym kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjà. Nhym kam arým memã 'ã ujarẽho dja.

22 Nhym me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tô mỳj kabẽn ny got ja? Nãm prĩne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjà jarẽnhkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadwỳr rũnh kwỳ kabẽn mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh memã arẽho ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjà jarẽnh'ã umju:w ne kute arẽnh katàt kêtikumrẽx.

23 Jeju memã 'ã ujarẽho dja nhym me'õja me bikprõnh djakam nhỹ. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhỹ nhym me karõ punu kute o baja kàj bê Jejumã kabẽn ne kum,

24 —Krĩraxbê Nadjarekam Jeju, mỳj ne ga aje me ijomã? Tô djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwỳnh mexo ne ga amex. Õ kàjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

25 Nhym kam Jeju kum bẽn tỳx ne kum,

—Anhikrên me'õja kurũm akato, ane.

26 Nhym arÿm me karõ punu me'õja bĩ nhym tyko nõ. Nãm kubĩn amran arÿm kum iren katon mã tẽ. Nhym arÿm mex ne.

27 Nhym arÿm me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mÿj ne kute? Djãm me kukràdjà ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabẽn nhym arÿm kum uman kabẽn kôt mã tẽ, ane.

28 Nhym kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarẽnho ipôk ne.

29 Nhym kam Jejumẽ Xijagumẽ Djuão ar mebê idjaer bikprõnh djà kurũm kato. Ne kam ar Ximãomẽ Ångre ar ũrkwãmã mõn bõx.

30 Nhym Ximão djupãnhdjwÿ kanẽn nõ. Ar wadjà nhym ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwÿ kanê kubĩ nhym nõ, ane.

31 Nhym arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne ikra 'amÿn kàjmã ÿr. Nhym ar aêrbê kanê kum ire nhym arÿm kàjmã dja. Kàjmã djan kam arÿm aro djuw mexo ba.

32 Nhym arÿm ar'ã myt wadjà. Nhym me kanêmẽ me punumẽ me karõ punu kute meo ba tũmja nhym me aben totokmã Jeju'ÿr me ja kunĩo bõx.

33 Nãm krĩraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprõ, ũrkwã jajkwa krekre'ã akuprõ.

34 Nhym kam apÿnh me kanê djàri kute me parja Jeju arÿm me ja krãptĩo mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arÿm ano nhym arÿm memã ire. Nhym kute anoro âmri mã me karõ punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mÿkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tũmkam ã kum anhÿro ba. Nhym kam ar'ã akamàt nhym ar arÿm ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwỳnhmã kabẽn.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ōto nō: nhym kam, Jeju ōkrẽn'ãnh kàr pydjikam krã katon amũ arwãmã kato. Ne tẽn arỳm Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ.

³⁶ Nhym kam Ximão ar abej mō.

³⁷ Abej mōn kam arỳm kum katon kam kum,
—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhym arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwỳkamdjwỳ tẽ ba me kamdjwỳ kàj bê memã arẽ. Me wãdjwỳ kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkôt kàj bê memã arẽnho ba. Apỳnh mebê idjaer bikprõnh djakam memã arẽnho ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhym arỳm memã iren mã mrã.

Kute me'õ ĩ kajêkam têjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhym kam me'õ ĩ kajêkam têja 'ỳr bõx ne parbê kōnkrão nhỹn kum rax jarẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arỳm imex ne, ane.

⁴¹ Nhym arỳm kum kaprĩn 'ỳr ikran kupên kum,
—Ije ajo mex prãm. On amex, ane.

⁴² Nhym arỳm 'ã ĩ kajêkam têja apêx ne arỳm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kà mex ne.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽn kêt. Dja ga tu katat mã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr tẽn kum amibẽ, kum amikà bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Mōjdjê kukràdjà kôt Metĩndjwỳnhmã mry

gan kum kungã. Arým akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arým akà mexkôt apumũ, ane.

⁴⁵ Nãm te kum ane nhym arým tu memã amijã ujarênh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarêho ipôk ne. Nhym kam Jeju te irã ipôkri krĩrax'ômã àrn ar ba prãmje ne arým arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhym me arým bu'ã pyka kunĩkôt 'ÿr ban bôxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhym kam 'ã akati kwÿ apêx nhym Jeju krĩraxbê Kapanakam tẽn bôx. Nhym kam me abenmã kum,

—Arým ne ajte õ kikrekam bôx. Arým ne ajte õ kikrekam bôx, ane.

² Nhym kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhym arým kikre kre'ã me kàtàm abenbê krãptĩ:. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytâr mex ne. Nhym arým kàj bê memã Metĩndjwÿnh kabẽn jarêho dja.

³ Nhym ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mÿn o tẽn o bôx.

⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju'ÿr àrmã. Ne kam kikre nhimõk'ÿr o wabi. Kikre nhimõk po'ÿr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djakam nôr rã'ã nhym ar o ruw ne arým kabem kudji.

⁵ Nhym kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arým ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nên kum jabit jarẽ nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhym wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý nhýn arým amim,

⁷ —E kum be me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwýnh japryo djan amijo Metĩndjwýnho dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã õkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhym arým tu kuman memã kum,

—Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijapryo akumex? ane.

⁹ Ê, ba me amã mýjja amãnhkrut jarẽ. Mýj ne amirĩt? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan anhikwã djã mýn o tẽ”, ane. Mýj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane nhym amirĩt kêt kumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhym ren amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

¹⁰ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhikwã djã mýn o tẽ”, anen arým o mex gar arým omũn arým amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽn kôt ari me axweo biknor ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex.

Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja 'yr akẽx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabẽn ne. On kàjmã djan an-hikwã djà mýn anhürkwãmã o tẽ, ane.

¹² Nhyim kam me aêrbê me ipôkri kàjmã dja nhyim me kunĩ arým omũ. Nãm kàjmã djan ikwã djà mýn mã o katon o tẽ. Nhyim me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ got mýjja mex ja'õ pumũ. Arkati, anen amim,

—Ë, arým ne djãm mrãmri o mex nhyim mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrẽx. Ga, kute kam me'õo mex nhyim mrãnh mexkumrẽxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrẽx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrẽx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

*Kute amikôt Rewi kamẽnh.
Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32*

¹³ Nhyim kam Jeju arým katon ajte imôti mýrbê tẽ. Nhyim kam me itepato 'ã akuprõ nhyim arým memã 'ã ujarẽho dja.

¹⁴ Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhyim kam Rewi, Aupêu kute irja nhỹ. Kubê ne Matêu. Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprõo atom djàkam ne nhỹ nhyim arým omũ. Ne kam 'yr tẽn kum,

—Amrẽ on mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nãm kum ane nhyim amim kuman arým kàjmã dja. Kàjmã djan arým mã kôt ajkamẽ.

¹⁵ Nhyim kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krẽno nhỹ. Nhyim bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók

kaprïo atom djwÿnh krãptĩ Jejumẽ ro'ã nhÿ. Nhym we me axwedjwÿ ikô'ã nhÿ. Me krãptĩ ne me nhÿ. Be, me ja krãptĩ ne me arÿm amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwÿnh tũmdjwÿ Jejumẽ ro'ã nhÿ.

¹⁶ Nhym mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh arÿm me omũ. Pi'òk kaprïo atom djwÿnhmẽ me we axwe ar Jejumẽ ro'ã ò kwÿ krëno nhÿ nhym me arÿm me omũ. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnhmã kum,

—Be, gar bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnhmẽ me axwe ar omũ. Je tô, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã ò kwÿ krëno nhÿ? ane.

¹⁷ Nhym Jeju arÿm me kabën ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprïren wãnh axwemã irern kute iwÿr amijo akëxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjà tũm'ã ujarënh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhym kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwÿnhmẽ mebê pardjêu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tô, mykam

ne akôt ba djwÿnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhym Jeju tu amijã me'ô mjên jarên amikôt ba djwÿnh ar'ã mjên mē ro'ã ar ar ba jarên memã kum,

—Ga, me kute abenã prômē mjên rēnhja pumũ. Djãm mjên mē ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjên mē ro'ã ar ar baja ar kÿnhkumrēx ne kute amijajbur kêt. Ar ô kwÿ krēn rax. Adjÿm, akati amrē mōrjakam dja me Ar kubē mjēno tÿm ne mã o mō. Kam gēdja ar kaprÿren arÿm Metÿndjwÿnh mã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubē mjēno tÿm jarē? Bir, ta amijã ne arē. Jeju dja me o tÿm ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tũm marja pumũ. Me kute amim amē kukràdjà maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubēkà ny tũm'ã ir pyràk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngônh tũmkam runh pyràk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ô nhô kubēkà tũm ne 'yrja pumũ. Nhym kam arÿm kubēkà ny, pōnh kêt. Djã ne tũm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupō. Nhym kam arÿm pōnhkam nykam è abenmã wangij. Abenmã wangij nhym arÿm tũmja kadjô. Nhym kam arÿm 'yr nyja kute 'yr tũmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'ô nhô mrykào ngônh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngônh. Mrykào ngônh arÿm tũm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ãm 'ãtũmkam arÿm uba kangô kadjàn ajmrô nhym ngônh arÿm igot tēn arÿm ajkatōr.

Nhym arÿm kangô ajkapĩ nhym ngôn̄h arÿm punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngôn̄h ny, kà rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhym kam amê mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gêdja me amim kukràdjà nybit maro ban arÿm umar mexkumrêx. Nhym be, gêdja me amim me kukràdjà tũndjwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kêtikumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Pi'ôk rârâr mÿr jabej me kum kabên.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'ôk rârârkam pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwÿnh arkôt mõi. Kôt mõi arÿm kum prãm ne mörkôt bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mõi.

²⁴ Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mÿj ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'ôk rârârkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ôk rârâr jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjækôt mã me babê uma. Me kute pi'ôk rârârkam mÿjja kupên̄h kêt. Kam ne me tyk djà kêt djàbit. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã anhÿro ba? ane.

²⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôkjadjwÿ pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarên̄hja pumũnh kêt? Ë, Dawi arkum prãm.

²⁶ Kum prãm ne arÿm Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjà. Amrêbê: me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwÿnh nhũrkwākam ne me bakukãmãremã nhÿ. Nhym Dawi ar Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã

wadjàn djwỳ byn kukrën kam kôt ar tēm jamãdjwỳ kungã nhym ar arỳm kukrë. Djwỳ me kute Metĩndjwỳnhmã õrja tãm ne kubyn kukrën arkum kungã. Metĩndjwỳnh nhõ djwỳ ne me kâtãm kute kur kêt kumrëx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kubê kukrë. Nhym kam me kute kum axwe jarënh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarënh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwỳnhmëbit ar imã ar axwe jarë. Je tô mỳkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk råràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwỳnh me ipêx? Kati. Me tỳx djà kadjy ne Metĩndjwỳnh akati ja jarë nhym wajêt.

²⁸ Ba me amã arë ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhõ pi'òk råràr djwỳnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mỳjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mỳjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhym kam ajte ar'ã pi'òk råràr nhym kam ar me bikprõnh djà'ỳr bõx ne wadjà. Nhym me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhỹ.

² Nhym kam me kam krĩja amim,

—Adjỹm, dja te me tyk djà kêt djà nhõ akati nhym arỳm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjỹm. Dja me'õo mex nhym me arỳm 'ã axwe nhôn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjà kurêkumrêx ne pi'ók ràràrkam meo mexo ba, ane.

³ Nãm me kam no tyn kumex nhym Jeju arým me'õ nhikra jarõxjamã kabên ne kum,

—Amrê tẽn me ipôkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Môjdjê pi'ók ràràr'ã memã karõ. Mÿj godja me kam nê? Godja me kam àpênh mex jabej nàr godja me kam àpênh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mÿj godja me pi'ók ràràrkam nê? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhym me arým bèn kêt mex ne nhÿ.

⁵ Nhym me kute kabên mar prãm kêt kam arým mekam kaprî:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrê anhikra katàt”, ane.

Nhym 'ÿr ikra katàt tẽm puron arým ikra mex ne. Arým prïne kum mex ne.

⁶ Nhym me bête pardjêu arým ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwÿnh'ÿr mõn me'ÿr bõx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bïn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩo mex.

⁷⁻⁸ Nhym kam Jejumẽ kôt ba djwÿnh ar me kurũm kato. Katon arým imõti'ÿr mõ. 'ÿr mõn arým 'ÿr bõx. Nhym me krãptĩ: apÿnh pyka djari kurũm arkôt mõn bõx. Garrêja kurũm ne me kwÿ bõx. Nhym Djudêja kurũm me kwÿ bõx. Nhym me kwÿ krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm bõx. Nhym me kwÿ Idumêja kurũm bõx. Nhym me kwÿ ngõbê Djodão

nhikjêbê apÿnh kikre djàri kurũm bôx. Nhyim me kwÿ krĩraxbê Xirumẽ Xidõ kurũm mõn bôx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipêx djàri ne me arÿm omũn amũ memã 'ã ajarê nhyim me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt mõn bôx. Me krãptĩ: bôx.

⁹ Nhyim kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on mebê kàkam nhÿ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptĩo mexkam ne apÿnh me punu djàri kute kupênh prãm. Me krãptĩ: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamẽho ku'ên ingãno kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarê.

¹¹ Nhyim mekôt apÿnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhyim me Jeju parbê rôrôk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metĩndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyim kam mã me karõ punumã bèn tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor:

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djàri ar ku'uw nhyim ar arÿm 'ÿr bôx.

¹⁴⁻¹⁵ Nhyim kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimẽ aro ba nhyim ar arÿm ÿtãri omũn kabên maro ba. Nhyim kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarënh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karõ punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhym kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

16-17 Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarënh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarë.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumë ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amëmã Bôanedu jarë. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

18 ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

19 Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhõ àpênh jarënh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

20 Nhym kam Jeju ar mõn arÿm kikre 'ômã wadjà. Nhym kam me krãpti: ajte ar'ã akuprõ. Nhym kam ar te kute õ kwÿ krën mexmã.

21 Nhym Jeju kute meo òbikwaja arým me krãptĩ: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arým ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tẽ.

22 Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ ne me arým krĩraxbê Djeruxarê kurũm tẽn mekôt bôx. Ne kam arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metĩndjwÿnh kukwakam ne me karõ punu kujaêko ba? Kati. Me karõ punubê Bedjêbu ne o ba. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwÿr kukwakam kute me karõ punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

23 Nhym kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati.

24 Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arým meo apêx.

25 Nàr, ò kikre tãm kam me krĩ godja me ta kum aben kurê jabej nhym me arým aben bê me kun-grà. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati.

26 Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhym ren ò me arým aben bê ajmà nhym ren arým bẽnjadjwÿr'ã aminhinomã amimẽ. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwÿ kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

27 Ga, me'ò tÿx nhũrkwãja pumũ. Mÿj dja me kute ò nêkrêxo prõt kadjy me'ò tÿx nhũrkwãmã àr on?

Bir, dja me me'ô tỳx kumrêxo tỳm ne uwpre. Ne kam arỳm ùrkwãmã wadjàn kubê nêkrêxo prôt ne, ane. Mỳj'ã ne Jeju me'ô tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tỳm ne uwpre kam arỳm amim ô me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mỳjjao bikênh kunĩkôt ne Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metĩndjwỳnh japrỳkam dja o aknon me kam ngryk kêt.

²⁹ Nhym be, dja me Metĩndjwỳnh Karô japrỳ nhym arỳm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mỳkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metĩndjwỳnh Karô ne mã Jejuo ba nhym me arĩk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhym kam arỳm Metĩndjwỳnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhym kam Jeju nhôbikwa ar kute o tỳm ne pa 'amỳnhmã kôt mō. Jeju nãmê kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tẽn kam arỳm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arỳm 'ỳr me'ô jano. Kute amiwỳr 'wỳr kadjy 'ỳr ano.

³² Nhym me krãptĩ: bu'ã ku'ê nhym me'ôja 'ỳr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmê atõnhre ar amã kabên, ane.

³³ Nhym kum,

—Be, mỳj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nàr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

³⁵ Dja gar Metĩndjwỳnho kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arỳm ar amã, “Akmere” nàr amã, “Àpnhĩre”, ane nàr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarěnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãmkam tẽn arỳm imôti mỳrri nhỹ.

² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyam kam arỳm mebê tẽn kàkam nhỹ nhyam me krãptĩ: arỳm ngô mỳrri kum dja.

³ Nhyam kam arỳm apỹnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarě. Ne memã kum,

—È, õ pur djwỳnh ne kute õ purkam bàygogo kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyræk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôrôk. Nhyam kwênh prĩne kuku.

⁵ Nhyam kwỳ kẽnpo'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyam kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kêtikumrêx.

⁶ Nhyam kam kỳjrũm myt nhỹn arỳm 'y nhingrõt ga nhyam kajot ne arỳm ty. Arê jabjê kêtikum ne ty.

⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrôk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhyam kam prĩne o akno nhyam arỳm bàygogo 'y kêt ne.

⁸ Nhyim 'y kwỳ pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatành ne. Ne arỳm apỳnh bàri ku'ê djàri nhyim kwỳ'ã kàjbê iyy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nhyim kwỳ iyy mexkumrêx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwỳ iyy jabjê nhyim 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajô ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyim kam me krãptĩ mã mō. Mã mō nhyim Jeju ar arỳm ate nhỹ. Nhyim bu'ã ar jamê kôt ba djwỳnhbê 12 ar arỳm kukij ne kum,

—Mỳkam ne ga apỳnh kukràdjà djàri'ã mỳjja jakren memã ajbit jarê? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arênho amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarê. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arên memã kum,

“Me te memã mỳjja jakre nhyim me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mỳjja jarê nhyim me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx kêt nhyim me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Năm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarẽ. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjà'ã mÿjja jakre rã'ã. Mÿj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwÿnh kabên'ã ujarẽnh djwÿnh ne arÿm memã arê nhym me kuma.

¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwÿ prykam rôrôk pyræk. Nhym ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno.

¹⁶ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tẽm kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêt kam tẽmbê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apÿnh me kaprĩ djari me'ÿr bôx nhym me arÿm kanga.

¹⁸ Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man

¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhõ kwÿ krẽn mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nẽn”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitekam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja

rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bãyogoo bikēnh nhym kam iyy kêtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bãyogoo 'yo ukabêr tē nhym ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym arÿm ingrôt ne abatànĥ ne. Abatànĥ ne arÿm iyykam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Metĩndjwÿnh kabēn jarē nhym me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamēn arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprĩkumrêx. Me kwÿ ne me kàjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Nhym me kwÿ ukaprĩkumrêx kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwÿ ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Me ukaprĩkumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêtikumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ÿr ngônhpôko bôx jabej djãm me kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kànoipôko 'ã pro got? Nàr djãm me ikwã djà krakri me kute umjÿr got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kēnhkam umjuw.

²² Ba ar amã arē gar ama. Ikabēn kukràdjà ije 'ã apÿnh mÿjja jakren mebê udjurja dja ĩ me kunĩmã amirĩtkumrêx nhym me kunĩ kuma.

²³ Gop ar ajamakre mex jabej tu amim ikabēn markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabên mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kôt dja ba ar amã ikabên jarê. Dja gar tu amim ikabên markumrêx ba arým ar amã ikabên kumex jarê.

²⁵ Mýkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwý rax ne arênhô tẽ nhym me arým kwý rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metĩndjwýnh arým mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Mýjja 'y'ã ujarênh.

²⁶ Me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh nhym ta kute arým memã amak bôn timer nhym me kute amũ mar kamênh ne kute arým mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã ne bàygogo amijakre. Be, me'õ ne bàygogo 'yo ukabêro tẽn arým 'y kre pa.

²⁷ Ne kam akati kunĩkôt ate kadjy krã. Nhym kam 'y ingrôt ne abatành tẽn arým prĩti. Nhym kam kre djwýnh amim, “Je, mýj ne abatành kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bàygogo ta ne pykakam abatành ne arým ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwã. Ne kam arým ingrôt. Ne abatành tẽn arým prĩti. Prĩtin arým tujarô. Tujarôn arým ijjy ajkapĩ.

²⁹ Ajkapĩn kam arým prý ngrà. Nhym me'õja arým 'ãno djan êo mõ. Be, Metĩndjwýnh kute ar meo ba ja ne me bàygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mýj ne kute me uràk? Ba ar amã arê gar ama.

³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrâk. Pykakam 'y bimânhkam 'y kryre. Apÿnh pidjô 'y djâri kam 'y ne kute rûnho motadu 'y jakrenh mex ne.

³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arÿm ingrôt. Ingrôt ne arÿm rûnh mō. Rûnh mōn arÿm amipânh pidjô bàri kunĩ rē. Ne arÿm pa koror mex ne. Nhyam kwênh arÿm amykrâkôt apÿnh pakam ku'ê. Nâm â Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhyam arÿm ja pydjîn kadjy amima nhyam arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhyam ja kôt 'ã tÿm nhyam ja 'ã tÿm nhyam arÿm 'ã krâptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyrâk krâptĩ ne Jeju memã kukràdjâ'ã akren memã 'ã ajarē. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarē.

³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarē. Nâm kute Metîndjwÿnh kukràdjâ'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarēnh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prÿne arkum kukràdjâ jarēnh mex. Kukràdjâ'ã mÿjja kute amijakreja prÿne arkum arēnh mex.

Kôkmã bēn tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyam akati tãmkam arÿm ar'ã myt wadjâ nhyam Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjêmã rê, ane.

³⁶ Nhyam kam ar me krâptĩmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhyam Jeju kôknhōkâkam ÿr rã'ã nhyam ar tu amimē o mō. Nhyam me kwÿ kâ kwÿkam arkôt mō.

³⁷ Nhyam kam na 'itÿx ar'ã ruw nhyam kôk 'itÿx wabê nhyam kam ngô arÿm aben pumjuw ne kâ

nhiby aton arÿm kà krekam bikapĩno mō. Kà krekam bikapĩno mō nhym arÿm ipu 'ÿr.

³⁸ Nhym wānh Jeju kà katēkam krā japar djà'ã krā djin òto nō. Òto nōr mex katikôt nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,

—E kum, ujarēnh djwÿnh, ngô kute gwaj ban-himex 'ÿr ga ate akrān anhōto nō, ane.

³⁹ Nhym arÿm kàjmã djan kôkmã bēn tÿx. Kum bēn tÿx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhym arÿm kôk djâbêr amikrâta nhym ngô arÿm tu mê ne nō.

⁴⁰ Nhym kam arkum,

—Je tô mÿkam ne gar ã atĩn prāmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjà kretin abenmã kum,

—Je tô mÿj me'ō got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabēn nhym tu kabēn kôt anhikrê, ane.

5

Me karō punu krãptĩ kute ar me'ōo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêmã bôx. Kam ne mebê Djeradja nhō pyka.

² Nhym kam Jeju ar akàxkam bôx ne arÿm wabin dja. Nhym adjynkêt ne me'ōja pyka krã kurūm katon 'ÿr tē. Me karō punu ne ar o ba.

³ Pyka krākam ne ar ba tūm. Nhym me te kàxiràxo ari uwpreo ba.

* **4:39** Adjàkam kute kabēno mÿjja kunĩ nhipêxkôt arÿm kôkmã bēn tÿx.

⁴ Nãm me te kadjy kàxiràxo te djê djàmě kàxiràxo kàkrã djê djà mỳn te o uwpre nhyr mã ari kàkrã djê djà rênho ba. Ne mã ari kàxiràxo te djê djà kukênho ba. Nhyr me kute unênh mex kadjy te: me tỳxo kute uràk'õ prãmje.

⁵ Nhyr akati kunĩkôt ne akamàt kunĩkôt me'õja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mẽ amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kěno amijayro ba.

⁶ Me'õja katon arỳm amybỳm Jeju pumũ. Omũn arỳm tu 'ỳr prôt ne. Prôt ne 'ỳr bôx ne arỳm ibôn nhỹ. Kute kum amijo à'wỳr kadjy ne parbê ibôn nhỹ.

⁷⁻⁸ Nhyr kam kum kabẽn ne kum,

—Me karõ, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyr me'õ me karõ punu kukwakam arỳm kum kabẽn ne. Kàj bê kum àmrakam kum kabẽn ne kum,

—E kum, mỳj nã Jeju? Abê kàjkwakam Metĩndjwỳnh Kra. Mỳj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn pydjìn jarẽn ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metĩndjwỳnhmã anen arỳm ikamjêr kêt ba arỳm itokry kêt. Nãm ã me'õ kum ane.

⁹ Nhyr kum, “Mỳj ne anhidji kute”? ane.

Nhyr kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtìre, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mõi djà kurũm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyr wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mõi.

12 Nhyṃ me karõ punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjà, ane.

13 Nhyṃ memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyṃ me karõ punu krãptĩ arým me'õmã iren kurũm kato. Katon arým angrô jamymã wadjà. Nhyṃ angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prõt. Prõt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngôo aminhimex ne arým kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

14 Nhyṃ wãnh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arým memã arẽ. Arwãkam me jamẽ ne memã arẽ. Nhyṃ me kute mýjja pumũnhmã amũ 'yr mõ.

15 Jeju'yr mõn 'yr bõx. Nhyṃ me'õ me karõ kute kum irerja arým arek nhỹ. Nãm arým kà jadjàn no mextiren nhỹ. Nhyṃ me kum uma ne.

16 Nhyṃ ar kumrêx kute omũnhja arým me'õja'ã ajarẽ. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarẽ.

17 Nhyṃ kam me Jejumã à'wýrmo krax ne kum,
—Gop on me inhõ pyka kurũm akato, ane.

18 Nhyṃ Jeju ajte kàkam ýrmã tẽn nhyṃ me'õ me karõ kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akõt ajkamẽ, ane.

19 Nhyṃ kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'yr tẽn. Aje meo anhõbikwa wã'yr tẽn. Memã Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ajarẽ. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarẽ, ane.

20 Nhyṃ kam arým mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'yr bõx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me

kunĩmã ujarẽnh ar ba. Nhyim me kunĩ te kute mỳjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'ô kurerer tyk'ã ujarẽnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhyim kam Jeju ajte kàkam nox ne akàx nhikjẽmã mō:n kam bôx. Ne kam wabin dja. Nhyim kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprõ.

²² Nhyim me'õbê Djajru 'ỳr tẽ. Mebê idjaer bikprõnh djàkam kubé bẽnjadjwỳr'õ. Nãm 'ỳr tẽn arỳm omũ. Omũn kute kum rax jarẽnh kadjy tu parbê tỳm ne nõ.

²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prĩtire nõn arỳm tyk 'ỳr. Gu 'ỳr ga 'ã anhkra dji gẽ à kêt ne imã tĩn, ane.

²⁴ Nhyim arỳm kôt tẽ. Tẽ: nhyim me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kôt mō.

²⁵ Nhyim wãnh me'õ nire kôt tẽ. Kamrô mã: apôx'ã ne arỳm amex kubê 12 apêx.

²⁶ Nhyim kamã me ta kute amijo mỳjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arỳm mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arỳm õ pi'òk kaprĩ kunĩ krẽ. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarẽnh man arỳm 'ỳr tẽ. Me krãptĩ: Jejukôt mō: nhyim nija mekôt amibêx mex ne arỳm kôt bôx. Kôt bôx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ã kubẽkà kupê.

²⁸ Be, kute o anhyr kêttri ne amim,

—Ba 'ã kubẽkàbit kupên arỳm imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubẽkà kupên kupênhmẽ ro'ã nhyim arỳm kamrô ngrà nhyim arỳm amikam amimex ma.

³⁰ Nhyim Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhyim ne ijã kubêkà kupê? ane.

³¹ Nhyim kôt ba djwýnh kum,

—Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyim ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhyim kute me'ômã katormã ari mekôt krã.

³³ Nhyim nija arým kute amimex markam 'ÿr bôx. Nãm umaje tertet ne tu parbê tým. Parbê tým ne arým prïne kum amijarên kum,

—Mrãmri, ba ne ba akà kupê ga arým ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhyim kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrêx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhÿro dja nhyim me kwÿ bẽnjadjwÿr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arým Djajrumã kum,

—Arým ne akadjwÿx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarênh djwýnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhyim Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'emã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bôx. Nhyim wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhyim Jeju arým me omũ.

³⁹ Ne kam arým me'ÿr wadjàn memã kum,
 —Mÿkam ne ga me akangao akumex ne muw?
 Djã nãm prítija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute
 akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhym me arým 'ã bẽno ajkẽn
 keketo kumex. Nhym kam arým bõm me ano
 nhym me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmẽ kõt
 ba djwÿnh ar ajbito mõn príti nhikwã djà'ÿr aro
 wadjà.

⁴¹ Ne kam príti nhikra 'amÿn kum, “Tarita
 kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabẽnkam kum,
 —Prítire, amã ne ba ikabẽn. Kàjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhym arým ar aêrbê kàjmã djan
 ar mrã. Nhym ar arým kõt madjà kreti. Príti'ã ne
 amex kubê 12.

⁴³ Nhym kam arkum kabẽn ne amijã arkum
 karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,
 —Ar kum mÿjja'õ ngã gê kukrẽ, ane.

6

Õ pyka djwÿnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kàx ne amũ õ pyka
 djwÿnhmã tẽ. Nhym kõt ba djwÿnh ar kõt mõ.
 Nhym kam arým 'ÿr bõx.

² Nhym ar'ã arým pi'ók råràr. Nhym arým mebé
 idjaer bikprõnh djà'ÿr tẽn kam 'ÿr bõx ne arým
 wadjà. Ne kam kute memã amikukràdjà jarẽn
 kadjy arým amikrax ne. Nhym me krãptĩ kabẽn
 man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhym nã kum me kukràdjà ja jarẽ nhym ã kabẽn mexo ane. Nhym ne kum àpênh'ã karõ nhym ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêt kumrêx ne ipêx nhym kumex.

³ Be, Jejubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apôxjabê ne Xijagumẽ Jôdjemẽ Djudamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpênhõ ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubê Jeju kĩnh no kati.

⁴ Nhym kam amijã memã kum,

—Pyka kunĩkôt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhmã kãjmã rax kamênho ba. Nhym be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Õbikwa djwýnhkam ar ja, õ kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute õ pyka djwýnhkam mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx prãmje. Te me krãptĩõ mex prãmje. Me kute aparmã rax kamênh prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex.

⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mỳkam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kêt kumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tẽ. Apýnh krĩkôt tẽ. Memã amikukràdjà jarênho tẽ.

⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhym ar arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhym kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me

karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà.

⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrĩk wãnh mỳjja krãptĩ byr kêt. Dja gar akajpar djàbit by. Kwãrĩk wãnh mokà byr kêt. Kwãrĩk wãnh djwỳ byr kêt. Kwãrĩk wãnh anhõ katõk'y djakam pi'õk kaprĩ byr kêt.

⁹ Ne ar aparkà ponh jangjên ar anhinõkà pỳnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apỳnh krĩ'ỳr mõ. Nhyim me'õ arỳm ar amã aminhũrkwã jarê. Kumã dja gar wadjàn kambit anhikwã. Ne kam me õ krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhũrkwã 'õdjwỳ jabej.

¹¹ Nhyim godja me ar abê aminhũrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkà'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ĩ Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bõx. Nhyim be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnhõ amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnhõ me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhyim kam ar amũ mõn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arỳm me karô punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhyim arỳm memã iren mã mõ. Nhyim ar me kanê krãptĩ kungrà. Mỳjja kangô kute rõny kangô pyrako me kungràn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarēnh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyṁ kam me amũ Jeju jarēnho ipôk. Nhyṁ kam me bē idjaer nhō bēnjadjwýr rax nhidjibé ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarēnhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngômã me angjēnh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhipêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyṁ me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhbê Erij, ane.

Nhyṁ amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnh'õ. Nàr, kute amrēbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnh'õ pyræk, ane.

¹⁶ Nhyṁ bēnjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarēnh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyṁ me kute mut krã'yr, arým akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kētri ne Erodji kamyre. Idjibé ne Piripi. Piripi prõ nhidjibé ne Erodjij. Nhyṁ kam Erodji arým kamyrebê prõ pytàn ar o ba. Nhyṁ kam Djuão nēje kum kabēn ne kum,

—Metĩndjwýnh kukràdjà kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhyṁ Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyṁ arým 'ýr me krākamngōnh jano. Nhyṁ me arým o tým ne kubê ijê.

¹⁹ Nhyṁ kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba.

20 Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwỳnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwỳnh jarēnhò ỳr kunĩkôt Erodji ari amim,

—Je tô mỳj dja ba amijon? anen te kute kabēn mar ne kôt kute amijo anhỳr prāmje. Nhym be, kum Djuão kabēn mar prāmã.

21 Erodjij kum Djuão kurêo ba nhym kam arỳm mrāmri kute bĩn kadjy ò akati bôx. Erodji rwỳk djàkam ò akati arỳm bôx. Nhym ò akatikam arỳm bu'ã bēnjadjwỳrreja ro'ã àkuro nhỹ. Apỳnh ò me rũnh djari, ò krākamngônh nhõ bēnjadjwỳr djari, ò pykabê Garrêjakam me ò nêkrêx rũnh djari, me kunĩ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ.

22 Ne ò kwỳ krêno nhỹ nhym Erodjij kra kurerer arỳm me'ỳr wadjà. Ne kam memã to nhym me arỳm kum kĩnh. Erodjimē me ro'ã ỳrja kum kĩnhĩ. Nhym kam Erodji kurerermã kum,

—Mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arē ba arỳm amã kungã, ane.

23 Nãm kum kabēn jarēnh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabēn kajgo kêtumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm ima. Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arē ba arỳm amã òrkumrêx. Nàr godja amã inhõ pyka kuto katē kĩnh jabej ba arỳm amã kungã. Mrāmri ne ba tu amã ikabēn jarēnhkumrêx, ane.

24 Nhym kam arỳm katon nã kukij ne kum, “Ô mỳj dja ba kum arē”? ane.

Nhym kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhyam amibêx ne ajte bēnjadjwýr rax'ýr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngônh purortikam adjàn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyam kam bēnjadjwýr rax arým kaprîren ôkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabēn jarēnh māmđji nhyam Metĩndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Inhõ me rũnh mrãmri ikabēnkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabēn ne kum,

—Amrê Djuão krão aprõt, ane.

²⁸ Nhyam arým mebê ijê djà'ýr tēn wadjàn arým Djuão mut krãtan kam arým ngônh purortikam krã djà. Ne kam kurerermã o tēn o bôx ne arým kum kungã. Nhyam arým nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnh ar arēnh man arým 'ýr tē. 'Ýr tēn 'ýr bôx ne kam arým Djuão nhĩ mýn o tēn arým kēnkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarēnh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krĩkôt tē:n kam arým akubyn Jeju'ýr tēn 'ýr bôx ne 'ã akuprõ. Ne kam kum amijã ajarē. Kute mýjja nhipêx kunĩ'ã kum ajarē. Kute memã kukràdjà jarēnh kunĩja kum 'ã ajarē.

³¹ Nhyim me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhyim ar te õ kwỳ krẽn kadjy amijo ane. Nhyim kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tẽn kam bõx ne bakõkam kõtõ nhỹ, ane.

³² Nhyim kam ar ate arwãkam ỹr kadjy kàkam nhỹn arỳm nox ne.

³³ Nhyim me krãptĩ ar mõrkõt amim nokre pumũn arỳm ar ibej prõt ne. Krĩ kunĩ kurũm ne me pykakõt ar ibej prõt ne. Ibej prõt ne arỳm akàx nhikjêbê ar kukãm akuprõ.

³⁴ Nhyim kam ar kà dji nhyim Jeju wabi. Wabin arỳm me krãptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwỳnh kêt kam mrykĩ'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyræk, ane. Kam ne arỳm kum me kaprĩn arỳm memã kukràdjã krãptĩ jarẽnhmo krax ne.

³⁵ Nãm memã arẽnho dja: nhyim kam arỳm 'ã myt ibõ. Nhyim kam kõt ba djwỳnh ar arỳm 'ỹr bõx ne kum,

—Arwã jakam mỳjja kêt nhyim arỳm amykry mex ne.

³⁶ Me ano gê me amũ apỳnh kikremã mõn amũ apỳnh krĩmã mõ. Dja me amim õ kwỳ krẽn djã jamỳ, ane.

³⁷ Nhyim arkum,

—Ar ga dja gar memã mỳjja ngã gê me kukrẽ, ane.

Nhyim ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'õk kaprĩ kumexjao djwỳ jamỳnhmã? Denarju kubê 200jao djwỳ jamỳnhmã? Djãm gwaj baje memã õr nhyim me kute krẽnãmã? ane.

³⁸ Nhyim arkum,

—Mỳj ne ar anhô djwỳ kute? Tẽn omũ, ane.

Nhym ar arỳm bu'ã me ku'ê kôt tẽn omũ. Ne akubyn 'ỳr bôx ne kum,

—Ë, djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwỳ amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhym kam arkum,

—Ar memã arẽ gê me apỹnh bõre ngrãngrãkam krĩ mỗ, ane.

Nhym ar arỳm apỹnh me krĩ kadjy memã karô.

⁴⁰ Nhym me apỹnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhym me kwỳ kubê 100'ã kabẽn ne krĩ mỗ. Nhym me kwỳ kubê 50'ã kabẽn ne krĩ mỗ.

⁴¹ Nhym djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamỳ. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kàjmã o kàjkwa jabẽn Metĩndjwỳnhmã o amikĩnh jarẽ. Ne kam djwỳ kokij ne kôt ba djwỳnhmã kungã nhym ar memã õro mỗ. Ne kôt tepdjwỳ ã o anen arỳm me kunĩmã kungã.

⁴² Nhym kam me kunĩ õ kwỳ krẽn arỳm ajne.

⁴³ Nhym kam me arỳm tepmẽ djwỳ janhy ngij ne 'ã akre. Nhym arỳm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kàtàm.

⁴⁴ Be, me my kute djwỳ krẽn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me pữre'ã akre kêt.

Ngô'ã tẽm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhym kam Jeju urokam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Aje, on ar mỗn kàkam nhỹn ikukãm akàx nhikjẽmã rẽn krĩbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gê me on mỗ mỗ, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ỳr tẽn memã kum,

—Aje, on me ajmà. Ba on, ane. Ne kam arým Metĩndjwýnhmã kaběn kadjy krãnh'ã tẽn wabi.

⁴⁷ NhyM kam ar'ã akamàt nhyM ar arým kàkam ngô nhípôkri mō nhyM Jeju ate atýxã dja.

⁴⁸ NhyM kam ar kutã arým kôk djàbêr týt. Àbêr týt nhyM ar kute kutã ngô rēnh kurêje àpēnh raxo nhỹ. Àpēnh ra:x nhyM arým ar omũ. Ne òkrēn'ãnh kàr pydjikam arým arkôt tē. Ngô'ã arkôt tē. Tẽn kam bit ar'ãnh tēmmã.

⁴⁹ NhyM ar arým ngô'ã tēmkôt omũn abenmã kum,

—Ota, amrē me karõ'õ mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arým madjà kreti. NhyM ad-jynkêt nhyM arým arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tē. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arým arkôt kàkam nhỹ. Kàkam nhỹ nhyM arým kôk djàbêr anhikrê. NhyM ar òkre kad-jwýnhbê amikaběn kudjan te kute mýjja marmã kam no tyn nhỹ.

⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwý ngã nhyM ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwýnh Krajamã kator kêt. NhyM kam ar te kute marmã kam no tyn nhỹ. Ar amakkre kêtkaM.

⁵³ Ne kàkam ngô'ã mōn kam ar arým pykabê Djenekam akàx nhikjêMã bôx ne kà dji.

⁵⁴ NhyM kam ar wabi nhyM me arým amim Jeju nokre pumũ.

⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunĩkôt prõt ne arē. NhyM me arým kute memã Jeju bôx djã jarēnhja'ýr meo bôxmo krax ne. Me punu nhikwã djàkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ýr meo prõt ne meo bôx.

⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nàr krĩraxkam nàr arwākam Jeju ku'ê djà kunĩkôt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhyim me mã Jeju tēm̄kôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkreibit kupê. Ba gop akà japkreibit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunĩkôt arým mex ne.

7

Tu mỳjja krēn'ã ujarēnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumē Mōjdjê kukràdjà mar djwỳnh kwỳ krĩraxbê Djeruxarē kurūm mōn Jeju'ã akuprō.

² Nhyim Jejukôt ba djwỳnh kwỳ tu ikra pōnh kêtka ò kwỳ krē nhyim me arým ar omũ. Ne ar'ã kabēn ne Jejumã kum,

—Mỳkam ne akôt ba djwỳnh me bakukāmākjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyim Metĩndjwỳnh arým memã axwe jarē, ane.

³ Bir, mebê pardjêumē mebê idjaer kunĩ ne me mã me kukāmākjê kukràdjà'ã no tỳx ne kam arĩk abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwỳnh memã axwe kêt jarē, ane.

⁴ Ne me me ò djwỳ jamỳnh djà kurūm ban bōx. Ne kam kute ngōo amiku'ōnhkambit aku. Be, apỳnh me kukāmākjê kukràdjà kajgo kute ja pyrāk ne krãptĩ. Nhyim me 'ã no tỳx ne mã apỳnh mỳjja ku'õ. Ngōnhkrãmē ngyo ngōnhmē ngōnh tykmē ne me mã ku'õn arĩk amim,

—Dja ba o ane nhym Metĩndjwỳnh imã imex jarẽ, ane.

⁵ Kamã ne mebe pardjẽumẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ Jejumã kum,

—Mỳkam ne akõt ba djwỳnh me bakukãmãkjê kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhym memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'òk no'òkkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarẽho ban jãm ate ibê krãn ban

⁷ imã irax jarẽnh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arẽho ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjà, anhỹro ba.'

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabẽn kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arẽho aba. Mrãmri ne me ajã arẽnhkumrêx.

⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ ga me kam kubê amijo akẽxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjà'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngõnhmẽ ngõnhkrã ku'õ. Apỳnh me akukràdjà kajgo kute ja pyrãk krãptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kõt imã ijaxwe kêt jarẽ.”

⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo aba'ã me amã karõ ga me arỳm kabẽn ma. Djãm mrãmri

Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt ne ga me akukãmākĵê kukràdjà jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmākĵê kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kêt ne arỳm o abikêngo aba. Djãm kam me ano mex got?

¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Mòjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karõn memã kukràdjà jarên memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arỳm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwỳnh o ajkê’, anhỳr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyr be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kôt arĩk memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mỳjja'ã ajwỳr ga aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã òrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã òrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhyr kam arỳm pijàm ne akubyn 'ã ajwỳr kêt”, ane.

¹² Ga me aje ã memã 'ã karõo anhỳrkam arỳm me nãmê bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba.

¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwỳnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane ga me arỳm Metĩndjwỳnh kabêno me kukràdjà kajgon akukràdjào arỳm nãmê bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba. Aje Metĩndjwỳnh kukràdjào me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

14 Ne kam ajte amiwÿr me kunĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ imaro nhÿn ikabën markumrëx.

15 Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krën arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhyim be, Metĩndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'õ krë nhym arÿm kum, “Ja ne ga krën arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabën punukam ne memã axwe jarë. Me àkĩnhĩkam ne memã arë. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurë bakam ne memã arë. Me 'ëxnhĩkam ne memã arë. Axwe'õkambit ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarë.

16 Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabën markumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

17 Ne kam arÿm mebê kikremã wadjà. Nhyim kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'õ krë nhym Metĩndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krën arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arë nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane.

18 Nhyim kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakkre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'õ krënkôt Metĩndjwÿnh memã axwe jarënh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt?

19 Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'õ kurja ne me kute amim mÿjja'ã karõ djakam ngjêx kêtumrëx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arÿm apôx. Me kute amim mÿjja'ã karõ djãmã ngjêx kêtum Metĩndjwÿnh kute kôt memã axwe jarënh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krënja kunĩ mex jarë.

20 Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabẽn punu apôx ne me àpênh punukam ne Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽ.

21 Me kadjwỳnhbê, me amim mỳjja'ã karõ djakam ne me amim axwe'ã karõ nhym arỳm me kurũm apôx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne me kute me prõ puro nàr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nàr mjên djwỳnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

22 Ne kute mebê mỳjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mỳjjao atom rũnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikẽn'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurẽ ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabẽn punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bẽn kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja.

23 Me axweja kunĩ ne me kurũm apôx. Nhym kam kôt Metĩndjwỳnh memã axwe jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrẽx.

Mat 15.21-28

24 Ne kam arỳm mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumẽ krĩraxbê Xidõ kuri pykaja'ỳr bôx. Ne kam arỳm kikre'õmã wadjàn nhỹ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêtãmã. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã.

25 Nhym me'õ nire arỳm arẽn ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne

rwÿk djà. Me karõ punu ne kra prîtio ba. Nãm arênh man arÿm 'ÿr tẽn parbê ibôn nhÿ.

²⁶ Ne arÿm Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrê tẽn me karõ punu kute ikra prîtio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit kumrêx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarênh nhym kôt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã me prîre jakren kum,

—Gê me prîre kumrêx djwÿo amityãmã. Nok ba ren me prîre nhõ djwÿ rop kraremã kurê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarê? Kati. Kute meo mex'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarê. Nãm,

—Nok ba ren me prîre nhõ djwÿ rop kraremã kurê nhym ren kam arÿm punure, ane.

²⁸ Nhym nija arÿm amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arÿm kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arê. Nhym be, godja wãnh pîponh krakri djwÿ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare arÿm kukrê. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyràk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhym kôt kum,

—Be, aje imã akabên wã jarênhkam adjumar mex ne tẽ. Arÿm ne me karõ punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhym kam arÿm ùrkwãmã akêx ne 'ÿr bõx. Nhym wÿnhràm me arÿm me ikwã djàkam kra prîti dji nhym nõ. Me karõ punu arÿm kum ire nhym arek nõ nhym arÿm omũ.

Kute me'õ jamakre kêt ne kabên tôo mex.

³¹ Nhym kam krîraxbê Xirumê Xidökuri pykaja kurũm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibê Krîraxbê

10jakôt tē. Ne tē:n kam ar̀ym imôtibê Garrêja'̀yr bôx.

³² Nhyṃ wānh me'õ jamakkre kêt ne kabēn tōja. Nhyṃ me ar̀ym '̀yr o bôx ne kum, “Gop 'ã anhkra dji”, ane.

³³ Nhyṃ ate kute o âm kadjy amũ me krãptĩ bê o tē. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjàn aptôn ôtodjwý kupê.

³⁴ Ne kàjkwa jabēn kum kaprĩkam ar̀ym amityk djà mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabēnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane.

³⁵ Nãm kum ane nhyṃ ar̀ym amakkre kajrer ne kabēn mex ne. Nhyṃ kam akubyn me'̀yr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anh̃ỹro ba nhyṃ me ate mã: pyka kunĩkôt abenmã arēho ba.

³⁷ Nãm me'õo mex nhyṃ me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm ap̃ỹnh me kanê djari me kunõ mexkumrêx. Nãm me umar kêtõ mex nhyṃ ar̀ym akubyn amak mex ne. Nãm me kabēn kêt djwýõ mex nhyṃ ar̀ym akubyn kabēn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhyṃ kam me krãptĩ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwý krēn djà kêt. Nhyṃ kam ar̀ym amiw̃yr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhyṃ ar bôx nhyṃ arkum,

² —Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã ar̀ym akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam ar̀ym me õ mýjja kêt.

³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djà me kupa. Djãm jãnh got. Onĩj me ũrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kôt ba djwỳnh ar kum,

–Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩja kadjy djwỳ kumex prãmje. Mỳj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhym Jeju arkum,

–Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwỳbê 7”, ane.

⁶ Nhym kam me krãptĩmã kum,

–Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhym kam me arỳm nhỹ. Nhym kam arỳm djwỳbê 7 jamỳn o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwỳnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwỳro mõn kam arỳm adjwỳr pa.

⁷ Ne kam ar õ tepprãre ngrêre nhym o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

–Dja gar memã jadjwỳ jadjwỳ, ane.

⁸ Nhym kam ar memã adjwỳro mõn adjwỳr pa. Nhym kam me arỳm kukrẽn arỳm ajne. Nhym kam me arỳm aũm ngij ne 'ã akre nhym kaxnokai ipubê 7 'ã kâtãm.

⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwỳ krẽ.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane.

¹⁰ Ne on kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kãmã wadjàn nhỹ. Nhym ar arỳm nox ne rê:n kam arỳm pykabê Tamanu'ãnh kà djin wabi.

Kute kàjkwa kurũm mỳjja'õ nhipêxmã ne me kum 'ã à'wỳr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhyim mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ Jeju'ỳr bõx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwỳnh Kra ne kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurũm mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

¹² Nhyim amikadjwỳnhbê tyk djà mẽn memã kum,

—Je tô mỳkam ne ga me akamingrãnyre mỳjja'ã ijuw? Ije me amã mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba me amã ikabênkumrêx, ane.

¹³ Ne kam arỳm mebê akêx ne tẽn ajte kãmã wadjà. Wadjàn akàx nhikjêumã rêr kadjy arỳm nox ne.

¹⁴ Nhyim kam djwỳ ar kumãnhkutã nhyim kôt ba djwỳnh kute byrmãn arỳm o amak kêt kati. Nhyim wãnh kàkam djwỳ pydjibit nõ.

¹⁵ Nhyim kam Jeju me kute me kukràdjà kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwỳ nhigot djà djwỳ djômkam kapĩnja pumũ. Nhyim arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr Erodji kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyim kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjà kajgo'ã djwÿ nhigot djà jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arÿm ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? Mÿj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt?

¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwÿ ngrireo me krãptiõ djuw mexja djã ne gar arÿm o ajamak kêt kati?

¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwÿ kubê 5 kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje djwÿ janhyo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje kam djwÿ jaũmo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Djãm djwÿ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx”, ane? Kati. Djwÿ'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mÿkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arÿm krĩraxe Bexadamã tẽn bôx. Nhym kam me Jeju'ÿr me'õ no rão mõn o bôx ne kum, “Gop kupê gê mex”, ane.

23 Nhyṁ arým me'õ no rã nhikra 'amÿn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽ. Ne kam no kutôn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mÿjja'õ pumũ? ane.

24 Nhyṁ kàjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyræk ne mrã ba omũ, ane.

25 Nhyṁ ajte no'ã ikra djin kàjmã kum krã nhyṁ arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrẽx.

26 Nhyṁ kum,

—Aj mã. Dja ga katàt anhũrkwãmã tẽ. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽm kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'õmã ijarẽnh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

27 Be, bẽnjadjwÿr raxbê Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me õ krĩ djàri. 'Yr ne Jejumẽ kôt ba djwÿnhmẽ ar mõ. 'Yr mõ nhyṁ Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarẽnh jarẽ ba kuma, ane.

28 Nhyṁ ar arým kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuã”, ane. Nhyṁ me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwÿnh kukwakam ujarẽnh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhyṁ me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwÿnh kukwakam ujarẽnh djwÿnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

29 Nhyṁ ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyṁ Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhô Bënjadjwÿrbê kumkati, Metïndjwÿnh tïn ne ar bakumrëxja Kra. Amrëbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrëbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhym arÿm Metïndjwÿnh ajano ga arÿm bôx, ane.

³⁰ Nhym arkum,

—Kwãrïk wãnh me'ômã ja jarënh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bïn'ã amijarënh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarën arkum,

—Ba ije amijo inhï ne ar awÿr irwÿkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metïndjwÿnh ijano ba tẽ. Dja me rÿnh ikanga. Mebêngëtmẽ me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ MÔjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ dja me memã ikanga nhym me arÿm ibï. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itïn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarënho amirïtkumrëx. Nhym Pedru arÿm Ar kubê o tën ar kàxã nêje kum bën tÿxmo krax.

³³ Nhym kam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr akëx ne ar omÿn Pedrumã bën tÿx ne kum,

—Arÿm akabën kute Xatanaj kabën pyræk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metïndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me kàtàm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptï:mẽ kôt ba djwÿnhmẽ amiwÿr me ku'uw. Nhym me arÿm 'ÿr bôx nhym memã kum,

—Gêdja ga me ajô mã ikôt abikamënh prãm jabej kwãrïk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kïnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk

kadjy inhõ pĩte'y mỳn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mỳnh mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ.

³⁵ Me kute amidjwỳnhbit mar ne me kum tokry pyma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djàkam tẽ. Nhy m be, me kum ijabêkumrẽx ne kute amidjwỳnhbit mar kêt nhy m me kute me bĩn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

³⁶ Nhy m ren me'õ pykabê mỳjja mexja kunĩ, nêkrẽx kunĩja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhy m ren õ nêkrẽxja ren wãnh kumex.

³⁷ Nhy m mỳj pãnh ne ne ren Metĩndjwỳnhmã arẽ nhy m ren akubyn o tĩn nhy m ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarẽ nhy m akubyn ajo tĩn prãm kêt kumrẽx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrẽx ne ari mỳjjakôt ibê amijo akẽxo ba. Ga, me kwỳ kum prõ djwỳnh kĩnh kêt ne mebê prõo àkĩnho baja pumũ. Me jadjwỳ ne me kum ikĩnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'õ ikam pijàm ne ikukràdjàkam pijàm jabej ba badjwỳ gêdja ba amipãnh kam ipijàm. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk dja ba Ibãm jadjênhmẽ umao ipyma:n ar awỳr bõx. Kadjy mrãnh djwỳnh pyma:mẽ ro'ã ar awỳr bõx. Ibê kumkatio bõx nhy m tãmja ikam pijàmja ba badjwỳ arỳm amipãnh kam ipijàm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

9

*Jeju jadjênh'ã ujarẽnh.
Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36*

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwÿr rax mẽ. Dja ba bôx ne ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibënjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabënja, ane.

² Nhym kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhym Jeju arÿm krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kônh atemã aminhipêx.

³ Ne ò kubêkà arÿm adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyræk. Ren kubêkà põnh djwÿnh'õ kubêkà'õ põn ren kubêkà jakao kute Jeju kã jaka têp kêtumrêx.

⁴ Nhym kam me kukãmãrebê Erijmẽ Mõjdjê arÿm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumẽ abenmã kabêno dja nhym ar ar omũ.

⁵ Nhym Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx, Mõjdjê mã 'õ nhipêx, Erijmã 'õ nhipêx, ane.

⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabên kajgo jarẽ.

⁷ Nhym kam kakrã'õ arÿm amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhym Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurũm kabên nhym ar arÿm kuma. Nhym arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãm wã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

8 Nhym ar te ar abej amibu'ã rît. Nhym Jeju pydjibit dja nhym ar omũ. Arÿm ne Môj djê ar ar aerbê mã tẽn arÿm amirît kêt ne.

9 Nhym kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽn. Rwÿk tẽn nhym Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrîk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarẽ, ane.

10 Nhym kam ar arÿm 'ã ujarẽnh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

11 Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Môj djê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx. Nhym kam totokbê Metĩndjwÿnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

12 Nhym Jeju arkum,

—Be, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akẽx ne. Meo akẽx nhym me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum, “Dja arÿm tokry kumex ma nhym me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

13 Ne kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arÿm bõx. Nhym kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikẽnho ba. Amrêbê: me bakukãmãre

kute Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhỳrmã kòt ne me arỳm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwỳk tẽmkòt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwỳk tẽn kam arỳm kòt ba djwỳnh kwỳ aro rãm ne ja. Ar arkòt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhym me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ar aktã kabẽno aben japanho dja nhym Jeju arỳm me omũ.

¹⁵ Ne me aèrbê bõx nhym me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ỳr prõt ne kum,

—Djãm arỳm ne ga bõx? Djãm arỳm ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhym kam abej Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh kukij ne memã kum,

—Mỳkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhym kam me krãptĩkòt me'õ ãmja kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, awỳr ne ba bit ikrao itẽmmã. Me karõ punu ne o ba nhym ibê kabẽn kêtikumrẽx.

¹⁸ Nhym apỳnh kute par djari pyka'ã kurẽ nhym ajmrõ prõt ne àpjãnh ne àpnhirẽnho nõ. Awỳr ne ba bit o itẽmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akòt ba djwỳnh'ỳr o bõx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhym ar te kute kujaékma o dja. Nãm ã me'õ Jejumã ane.

¹⁹ Nhym kam Jeju me'ỳr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrẽx ne ajaxwe. Mỳj dja ijã akati, akamàt kò kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awỳr bõx ga me ajamakkre kêtikumrẽx ne prĩne akabẽno

ikaty. Nã bãm te amiwỳr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabẽn ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

²⁰ Nnym me arỳm 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx nnym me karõ arỳm Jeju pumũn ajte me'õ kraja bĩ. Kubĩ nnym arỳm pykabê tỳm ne àpnhirẽnho nõn ajmrõ prõto nõ.

²¹ Nnym Jeju arỳm bãm kukij ne kum,

—Mỳj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nnym kum,

—Prĩrekam ne kum o krax.

²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymẽ ngõkam rẽn krãptĩ. Aje me karõbê utar mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nnym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh umaro kute mỳjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrẽx nnym arỳm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrẽx nnym arỳm amã akrao mex, ane.

²⁴ Nnym kam bãm no kangô prõtmẽ ro'ã on kàj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, arỳm ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'itỳx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrẽx, ane.

²⁵ Nnym me arỳm itepato prõt ne 'ã bikprõnho dja nnym Jeju arỳm me omũ. Ne arỳm me karõ punumã bẽn tỳx ne kum,

—Me karõ, aje me'õ bõktimã kabẽn kêtme amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabẽn ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtumrẽx, ane.

²⁶ Nhyṁ arỳṁ amran bĩno bê mex ne arỳṁ kurũṁ kato. Nhyṁ arỳṁ kute tyk pyræk ne nõ. Nhyṁ me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arỳṁ ne akuno. Arỳṁ ne akuno, ane.

²⁷ Nhyṁ Jeju arỳṁ ikra 'amỳn kàjmã aro tẽ nhyṁ arỳṁ kàjmã dja.

²⁸ Nhyṁ Jeju arỳṁ tẽn kikremã wadjà. Nhyṁ me kàxã kôt ba djwỳnh ar arỳṁ me karõ jabej kukij ne kum,

—Mỳkam ne bar te ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyṁ arkum,

—Bir, me karõ punu kute wã pyræk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw ne kum amijabu. Kambit dja me me karõ wã jano nhyṁ arỳṁ memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarẽnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arỳṁ me kurũṁ tẽn amũ pykabê Garrêjakôt tẽ. Nãm mebê amijo bipdjuro tẽ. Jeju kute me kàxã kôt ba djwỳnh arkum amijã ujarẽnh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tẽ. Tẽn kam arỳṁ arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhyṁ me arỳṁ ibĩ. Nhyṁ kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyṁ ar amim,

—Je tô, mỳj'ã ne kabẽn ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabẽn pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mō:n kam arým krĩraxbê Kapana'yr bôx ne kikremã wadjà. Nhym kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkõt ne gar aktã akabẽno aben japanho mō. Mÿj'ã ne gar abenmã akabẽn ne? ane.

³⁴ Nhym ar arým anihkrê ne. Be, prykõt ne ar amirax mÿr jabej abenmã kabẽn mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhym ar arým pijàm ne anihkrê ne.

³⁵ Nhym kam nhÿn amiwÿr ar ku'uw. Kõt ba djwÿnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajõ araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katẽ tẽn kam tu me kunĩmã àpẽn ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prĩre'õ nhikra 'amÿn o tẽn ar ipõkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumÿn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'õ prĩreja pumũ, kâtàm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyræk kĩnh, kum me'õ kâtàmja kĩnh ne kam arým badjwÿ kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwÿ kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwÿ kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhym Djuão arým kum,

—Ujarẽn djwÿnh, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakõt ba kêt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarẽ. 'Ã anhidji jarẽn me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabẽn ne. On kum anhire.” Nãm ã anhÿro dja bar arým omũ. Ne kam gwaj bakõt ba kêt kam kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane.

³⁹ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh kubê adjàptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mÿjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'õ

punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabên punu jarênhmã.

⁴⁰ Be, me kum gwaj bakuré kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwârîk wãnh kubê adjaptâr kêt.

⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amã ngônkrâkam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpênh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

⁴² Nhy m be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhy m kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhy m ren arÿm kôt axwe nhy m kam ren me ôkre'ã kênpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnênh djwÿnhja nhôkre'ã kên jabatânh nhô ne ren ngô jabatânhmã kumê nhy m ren ngô kubî, ja ne kâjbê tokry. Tokry ngri. Nhy m be kati, Metîndjwÿnh dja prîne o ajkê nhy m tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apÿnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo mÿjja punu kupênh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te anhkra nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ãn ren me biknor tokry djâkam tên ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêt kumrêx.

⁴⁴ Kam kôp kute me kakwÿrja tyk kêt nhy m me kute kuwy pôkjadjwÿ par kêt.

⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mÿjja punu'ÿr amrãnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, gar ren on krâta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne

ren atĩnkam ren akĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djàkam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrẽx.

⁴⁶ Kam kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyr me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.

⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumũnh tỳx prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnh kute me utar ne ar me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja'ỳr abôxkam ren akĩ:nhkumrẽx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djàkam kuwykam tẽn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum, “Kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyr me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminhikra, amipar jakarmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjà jakarmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwỳnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangar pyrãk, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhĩ mexkumrẽx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arỳm o mỳjja jakry kadjy punukumrẽx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyrãk ne abenmã akabẽn mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arým krĩraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tẽ:n arým ngôbê Djodão nhikjêmã rên arým pykabê Djudêja'ÿr bôx. Bôx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprônho dja. Nhym kam ajte memã ujarênh dja.

² Nhym mebê pardjêu arým 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nàrà m ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mÿj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djãm adjàkamã ne me ã prôo ane? Kati.

⁶⁻⁷ Adjàkamã, kute mÿjja kunĩ nhipêxkam ne Metĩndjwÿnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prô kadjy arým bãmmẽ nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrà ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyræk.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Kam, djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï pydji pyræk.

⁹ Be ga, Metĩndjwỳnh kute abenã ar mēnhja pumũ. Kwãrĩk wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tēn nhỹ. Nhym kôt ba djwỳnh arỳm Jeju kute memã kabēn jarēnhja jabej kukij.

¹¹ Nhym arỳm arkum,

—Gêdja me'õ prõ djwỳnh kangan kam atemã akàxbê me'õmã kabēn ne 'ỳr mōn kam arỳm mrãmri krô'ã o prõn arỳm axwekumrēx, prõkam axwekumrēx.

¹² Nhym me niredjwỳ gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'õ akàxbê 'ỳr mō nhym kam arỳm mrãmri krô'ã o mjên ne arỳm axwekumrēx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarēnh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam ar ja arỳm Jeju'ỳr me prĩreo mōn o bôx. Kute me kupēnhmã ne ar 'ỳr meo mō. Nhym kôt ba djwỳnh ar arỳm nêje memã bēn tỳx.

¹⁴ Nhym Jeju arỳm ar omũn arỳm no kà nhàn arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrē me prĩre iwỳr mō, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjaptàr kêt gē me arek amrē mō. ã me kute amijo anhỹrbit gêdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba.

¹⁵ Ë, me kute me prĩre pyràk ne amijo kàtàmjabit gêdja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhỹr gêdja Metĩndjwỳnh

me utàn me kadjy bĕnjadjwÿr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arĕ. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam aben totokmã me prĭre jamÿn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metĭndjwÿnh ajo djuw mex. Gê Metĭndjwÿnh ajo djuw mex, ane.

Me'õ nhõ nĕkrĕx kumex'ã ujarĕnh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arÿm memã kãx ne ajte prykôt tĕ. Tĕ: nhym me'õ arÿm 'ÿr prôt ne arÿm parbĕ kônkrão nhÿn kum,

—Ujarĕnh djwÿnh, ga ne ga amexkumrĕx. Itĭn rã'ã rã'amã mÿj gĕdja ba Metĭndjwÿnh kadjy nĕ? ane.

¹⁸ Nhym Jejubĕ Metĭndjwÿnh Kra nhym ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarĕ? Me'õ pykakam mex kĕtkumrĕx. Metĭndjwÿnh pydjibit mex.

¹⁹ Metĭndjwÿnh kukràdjà ne ga arÿm ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karökôt kukràdjà ne ga arÿm ama. Nãm memã kum,

“Kwãrĭk wãnh me par kĕt.

Kwãrĭk wãnh mebĕ prõo adjàkĭnh kĕt.

Kwãrĭk wãnh adjàkĭnhĭ kĕt.

Kwãrĭk wãnh ajĕx ne me kàmex jarĕnh kĕt.

Kwãrĭk wãnh aje me'õ nhõ mÿjja o aminhõ kadjy kwãrĭk wãnh ajĕxnhĭ kĕt.

Me amã abãmmĕ anã jabĕn ar kabĕn ma”, ane.

Ja kunĭ ne ga arÿm ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhym kum,

—Nà, ujarēnh djwỳnh, arỳm ne ba ibôktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arỳm ijabatành ne, ane.

²¹ Nhym Jeju arek omũnho djan kam kum kĩnhkumrēx ne kum,

—Be, mỳjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tēn memã anhõ mỳjja wã ngràn pãnh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mỳjja kêtjamã angãn o me kĩnh. Ne kam amrē iwỳr tēn mã ikôt ajkamē. Dja ga ã anen kam arỳm kàjkwakam anhõ mỳjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pĩte'y mỳnh mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamē.

²² Jeju ã kum ane nhym arỳm kam kaprĩ:re ne. Ne kam akēx ne mã tē. Kaprĩ:re ne tē. Be, õ nêkrēx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprĩren tē.

²³ Nhym kam Jeju kôt ba djwỳnh ar'ỳr akēx ne arkum,

—Nêkrēx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nêkrēx kumex gêdja me te Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ỳr bôxmã, ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwỳnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhym Jeju arỳm arkum,

—Akmere ar, me õ nêkrēx kanàrràm ar baja ne me te Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ỳr bôxmã.

²⁵ Ba ar amã arē gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nêkrēx rũnhdjwỳ kute uràk. Me te Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ỳr bôxmã nhym nêkrēx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane.

²⁶ Nhym kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhym mýj me'õ gêdja Metĩndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prãmje nhym be, Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarênh tẽm kadjy arým õ mýjjamã irer jabej, õbikwamã irer jabej. Õ kikre nâr kamy nâr kanikwýnh nâr nã nâr bãm nâr prõ nâr kra nâr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum õ mýjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhym pãnh õ kikre, kamy, kanikwýnh, nã, kra, õ pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwý dja me kâtàm me'õ jao bikênh ba. Dja ã pykakam ane. Nhym ije pykao nykam gêdja Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

³¹ Nhym be, jakam me rũnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. Nhym be, me kajgo mex ne me katên tẽmja gêdja me pãnh rũnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumě ro'ã prykôt mō. Krĩraxbê Djeruxarě'ÿr àbir mō nhym Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tē. Nhym ar te kute marmã kam no tyn mōn arÿm tĩn prãm. Nhym kam arÿm me kãxã aro tēn arkum amijã ujarēnh tē. Kôt ba djwÿnhbê 12jamã ne amijã ujarēnh tēn kum,

³³ –Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarě'ÿr badjãbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apÿnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr arkum ikangan Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. Nhym kam me ikà mex jarēn ijã abenmã kum, “Axwekumrēx. Gê me pãnh tu bĩnkumrēx”, ane. Ne kam me ba-jtemmã ikanga.

³⁴ Nhym me arÿm ijã bēno ajkēn ikutôn mry kà punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm ibĩ nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhym kam Xijagumě Djuão ar arÿm 'ÿr bõx. Djebedêu kute ar irja 'ÿr bõx ne kum,

–Ujarēnh djwÿnh, bar amã arē ga prĩne kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhym arkum,

–Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhym ar kum,

–Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunõ amiptàn prĩne amexkumrēx ne apyma. Memã anhÿrkam bar irax ne anhkõ'ã memã nhÿ, bar ijõ adjubõk'ãnh nhÿ nhym ar ijõ adjuge'ãnh nhÿ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhym Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangô jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjà. Djãm ar aje ipyràk nhym ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mỳj'ã ne kangô jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhym ar kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikõ nhym me ngõmã ar ajadjã.

⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhỹrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utàr ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhỹ. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhym kôt ba djwýnhbê 10 arým ar kabẽn ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuão arkum àkrê ne.

⁴² Nhym Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bẽnjadwýr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bẽn týx ba. Nãm ã me bajtemkam me rũnh kute meo bao ane gar arým ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhỹr kêtumrẽx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba.

⁴⁴ Ne kam ar ajõ aben kadjy abẽnjadwýr rax prãm jabej tu amijo akàtàm ne me kunĩmã adjàpênh kajgo aba.

45 Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhym be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjàpênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Ruk 18.35

46 Nhym kam ar ajte tẽ:n kam krĩraxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhym kam Jejumê kôt ba djwýnhmê me krãptĩmê ne me Djeriko kurũm kator mõi. Kator mõi nhym wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhỹ, amijo à'wýro nhỹ. Ximêu ne kudji.

47 Nhym me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽmja, anhỹro kumex. Nhym arým kuman arým kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwý 'õ. Gop amã ikaprĩ, ane.

48 Nhym me krãptĩ arým kum bẽn týt ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhym kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tàmdjwý 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

49 Nhym Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajõ tẽn kum arê gê amrê iwýr tẽ, ane.

Nhym me 'ýr tẽn kum arẽn kum,

—On akĩnh ne on kàjmã dja. Onĩj amiwýr ajuw, ane.

50 Nhym arým wãnh inôkàti mẽn ekruux ne kàjmã dja. Kàjmã djan arým Jeju'ýr tẽ. 'Ýr tẽn arým 'ýr bôx.

51 Nhym Jeju kum,

—Mýt ne ba ije ajomã? ane.

Nhym no rãja kum,

—Bẽnadjwýr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

52 Nhyim Jeju kum,

—Ga ne ga arît kadjy tu amim ikamnhĩxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyim kum kabẽnme ro'ã arÿm rît mex ne arÿm Jejukôt pry'ã tẽ.

11

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyim Jejumẽ ar prykôt mō:n kam krĩraxbê Djeruxarẽ kuri krĩ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjẽmẽ Betanhamẽ. 'ÿr bôx nhyim kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhyim ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatàn nyrewã pumũ. Nhyim me kute pĩ maktã ôkre djê nhyim ãmwã. Kraxje me'õ mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrẽ o tẽ.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabẽn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bẽnjadjwÿr 'ã tẽm prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyim kam ar 'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyim dja. Pry kênhkam ne mry dja nhyim ar arÿm 'ãpre bô.

⁵ Nhyim ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane.

⁶ Nhyim Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ne ar ã memã ane. Nhyim me arÿm arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyim ar arým Jeju'ÿr mryo tẽn o bôx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhyim kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyim kam me krãptídjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mõi. Aminhõ kubêkào kum atyo mõi. Nhyim me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mõi pi'ô nhikẽn o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõi. Nhyim arým 'ã tẽ.

⁹ Nhyim me kwÿ kukãm mõi, o àkjêr mõi nhyim me kwÿ kôt o àkjêr mõi. Nãm me o àkjêr mõi kàj bê abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bẽnjadjwÿr rax. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx.

¹⁰ Arým me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kàjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarẽnho kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyim arým krĩraxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũnho tẽ. Nhyim kam arým 'ã amykry mex ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnhbê 12mẽ amũ krĩ ngrirebê Betanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam bôx.

Ar kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêxmã 'ã ujarẽn.

Mat 21.18

¹² Nhyim ar'ã akati nhyim arým Betanha kurũm tẽ. Ne kam kum prãm ne.

¹³ Nhyim wãnh pidjôbê pigêre'õ dja nhyim amybÿm 'ô pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyim ô kêt ne 'ôbit nhyim

arým omũ. Kraxje ô'ã mytyrwý kator kêt rã'ãkam ne ô kêt.

¹⁴ Nãm omũn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêt kumrêx nhym me adjô krên kêt ne, ane. Nhym kôt ba djwýnh arým kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhym kam ar tẽn kam krĩraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhym kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tẽn wadjà. Nhym me kute memã mýjja nhõr djwýnh kumex. Nhym me kute memã mýjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhym arým bõm me rênho dja. Nhym me kute me õ pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩ nhõr kadjy me kumex nhym mebê pĩponho àpanho tẽn. Nhym me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhym mebê krĩ djà nhikô rênho tẽn.

¹⁶ Ne mã mebê àptàro djan memã kum,

—Kwãrĩk wãnh on Metĩndjwýnh nhõ kikreti katikôt me ajênho aba kêt, ane.

¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk ne. Kamã Metĩndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

‘Apýnh me õ pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'òkkam ane. Nhym be, me ga ne ga me aje kam me àkĩnhõ aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane.

18 Nhyim Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ arým Jeju kabẽn ma. Ne kam 'ã aben maro nhýn abenmã kum,

—Je tô mýj dja gwaj baje Jeju bĩnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kàtàm kunĩ Jejukam no tyn kum kabẽn kĩnh ne kumex. Nhyim kam me rũnhja kum uma.

19 Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arým krĩrax kurũm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽxmã 'ã ujarẽnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

20 Nhyim ar'ã akati nhyim ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omũ. Nhyim arým arêmẽ kunĩ ngrà ne.

21 Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabẽn man kum,

—Ujarẽnh djwýnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrõnhja arým ngràn dja, ane.

22 Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx.

23 Ba ar amã arẽ gar ama. Gorẽn me'õ krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatành mũjakam mõn tỹm”, ane. Ne ren õkre kadjwýnhbê amim,

“Kon, birãm dja ipêx, kon”, anhỹr kêt ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx ne ren amim, “Be, mrãmri dja ikabẽn kôt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhỹrkam ren krãnh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

24 Kam aje mýjja kunĩo Metĩndjwýnhmã adjà'wýrja dja gar tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx nhyim arým ar akabẽn kôt ã ar amã o ane.

25 Ga kam ar aje Metĩndjwỳnhmã adjà'wỳro adjãm kam amimaro dja. Me'òkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'òkam angryk jabej on kam angryk wãnh kum anhiren kam angryk kêt. Dja gar kam angryk kêt nhym kàjkwakam ar Abãmdjwỳ arỳm ar gadjwỳ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

26 Be, godja gar me'ò, axwe'ò mar rã'ã jabej ne kam angryk rã'ã jabej nhym ar Abãmdjwỳ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

27 Nhym ar tẽn kam Djeruxarêkam bôx. Nhym kam Jeju aje Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhym me rũnh arỳm 'ỳr bôx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ mebêngêtmẽ ne me 'ỳr bôx.

28 'Ỳr bôx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mỳj me'ò kabẽnkôt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'ò ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rẽnho aba? ane.

29 Nhym Jeju memã kum,

—Badjwỳ dja ba mỳjja jabej me akukja. Me akumrêx dja ga me imã arẽ. Ba kam arỳm badjwỳ ije mỳj me'ò kabẽnkôt ar me anoro ibaja me amã arẽ.

30 Djuão kute ngômã me angjênhja djãm me kabẽn kôt ne arĩk ar ngômã me angjênhho ba? Nàr djãm Metĩndjwỳnh kabẽnkôt? Goja imã arẽ, ane.

31 Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mỳj dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum “Metĩndjwỳnh kabẽnkôt”, ane nhyim kam gwaj bamã kabẽn 'õ jarẽn gwaj bamã, “Bir be, mỳkam ne ga me amim Djuão kabẽnja mar kêt ne”? ane.

32 Nàr dja gwaj kum, “Me kabẽn kôt ne tu arĩk ar ngômã me angjêho ba”, ane nhyim kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arỳm Djuão kabẽn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh ne. Dja gwaj kum ane nhyim me arỳm o ngryk ne.

33 Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum, —Kon ne. Ar ije mar kêt. Mỳj me'õ kabẽnkôt Djuão kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhyim kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwỳ me amã arênh kêt ne. Mỳj me'õ kabẽnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

Pidjôo djuw mex djwỳnh jaxwe'ã ujarênh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

1 Ne kam memã apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarẽn memã kum,

—Be, me'õ arỳm amim pidjô kwỳ kren kadjy bu'ã kěno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumũnh djwỳnh ku'ê djà'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwỳmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatành ne ô ga amim kwỳo atom ne imã mũm kwỳo atom.”

Nãm ã me kwỳmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rũnh'ã pidjôo djuw mex djwỳnh jakren Metĩndjwỳnh'ã õ pidjôkô djwỳnh jakren kam arek memã 'ã ujarêho djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwỳnh ã me kwỳmã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba.

² Nhyim arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhyim kam õ pidjôkô djwỳnhja arỳm 'ã mytyrwỳ jakren kam 'ỳr õ àpênh jano. Kute memã arênh nhyim me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ỳr ano.

³ Nhyim kam 'ỳr tẽn bôx nhyim kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'õjao tỳm ne kaprêprê:k ne. Nhyim mã akubyn 'ỳr ỳkam tẽn 'ỳr bôx.

⁴ Nhyim ajte õ pidjôkô djwỳnhja pãnh 'ỳr me'õjadjwỳ jano nhyim 'ỳr tẽn 'ỳr bôx nhyim me bĩn punun kum pijàm jadjàn ano.

⁵ Nhyim kam õ pidjôkô djwỳnh 'ỳr ajte õ àpênh 'õ jano nhyim 'ỳr tẽn 'ỳr bôx. Tãmwãdjwỳ ne me tu kubĩ. Nhyim kam aben totokmã me'ỳr õ àpênh krãptĩ jano nhyim me kwỳ titik ne kwỳ pa.

⁶ Nhyim kra djwỳnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arỳm amim, “Godja ikra me'ỳr bôx nhyim me arỳm mar jabej”, ane. Ne arỳm me'ỳr ano nhyim me'ỳr bôx.

⁷ Nhyim kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mỳjja kunĩ ngã, õ nêkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mỳjja, õ pidjôja kunĩo aminhõ, ane.

⁸ Ne kam o tỳm ne kubĩn arỳm pidjôkô kurũm bõm kumẽ.

⁹ Be, mÿj gêdja ò pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tèn me'ÿr bôx ne me imex ne kam ò pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane. Amijã ne ò pidjôkô djwÿnh kra jakren Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ã ne ò àpênh jakre.

¹⁰ Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metÿndjwÿnh kabên jarên memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kênno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyràk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

¹² Nhym me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

Xedjamã pi'ôk kaprĩ nhôr'ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmê Erodji nhô me ja kwÿ jano. Jeju bēnjadjwÿr'ã kabên punu jabej ne me ja jano. Godja bēnjadjwÿr'ã

kabên punu'õ jarê nhym me arým bēnjadjwýrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ýr bôx ne kum,

14 —Ujarēnh djwýnh, ba me arým ama. Ga ne ga akabēn katàtkumrêx. Amã me rûnh pyma kêt. Me rûnhmê me kajgomê ne ga memã akabēno aben pyræk ne me imã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã adju-jarēnh mexkumrêx. Me bēnjadjwýr rûnh kunĩ nhõ bēnjadjwýr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwýnh kukràdjà kôt ne gu me baje bēnjadjwýr Xedjamã pi'ók kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê.

15 Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arým me 'èxnhĩkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bēnjadjwýr raxbê Xedjabê pi'ók kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'ók kaprĩo tẽ ba me amã omũ, ane.

16 Nhym me kum o tẽn kungã nhym arým memã kum,

—Mýj me'õ ne 'ã karõja? Ne mýj me'õ ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

17 Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, õ pi'ók kaprĩ. Dja ga me kum angã nhym be, Metĩndjwýnh nhõ mýjjabit dja ga me Metĩndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhym me te kute kutã mýjja'õ jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyim kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ô prô'ÿr môn kra kêt rã'ãn tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djâkam ikwãja'ô 'ÿr mō. Ne kam kum kra djin kukrij nhyim abatânh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane.

²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhyim kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr môn kra kêt ne ty.

²¹ Nhyim atãrija pãnh 'ÿr môn kam ajte ty. Nhyim pãnh atãrija 'ÿr môn kam kra kêt rã'ãn ajte ty.

²² Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhyim arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr môn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhyim arÿm ar prôja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty.

²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tîn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyim binhikrênh kadjy nàrà m ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhyim Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metĩndjwỳnh tỳ:xkumrẽx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã ajarẽ.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djã ne me ajte abenwỳr ba? Kati, akubyn me tĩnkam ne me abenwỳr ba prãm kêt kumrẽx. Kam dja me kute kàjkwakam kadjy mrãnh djwỳnh pyràk.

²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrẽx. Amrẽbê: ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãre Mòjdjêmã kabẽn jarẽ. Me tyk akubyn tĩn'ã kabẽn jarẽ nhym 'ã pi'òk no'òk. Djãm me aje pi'òkkam omũnh kêt, akaòk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarẽnhkam Metĩndjwỳnh kute kum,

“Ibê Abraãomẽ Idjakmẽ Djako ar ò Metĩndjwỳnh”,
anhỹrja,
djãm me aje pi'òkkam amim arẽnh kêt?

Arỳm Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nỹ pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhõ Metĩndjwỳnh? Kati. Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarẽ. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumẽ mebê xadjudjêumẽ aktã kabẽnno aben japanho dja nhym Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh'õ arỳm me'ỳr bõx. Nê Jeju katàt kute memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhkòt arỳm kuman kam kukij ne kum,

—Metĩndjwỳnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã karõkam kabẽn jarẽnhja kute aben nhitepã memã kabẽn jarẽnhja dja ga amim maro tẽ. Nhỳnh kabẽnja'õ ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

²⁹ Nhym kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arẽ ga ama. Metĩndjwỳnh memã kum,

“E, mebê idjaer, gora ikabẽn ma. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, kubê ne Metĩndjwỳnh. Bẽnjadjwỳr djwỳnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwỳnh kabẽn'õ kumrẽx mexo kute kabẽn kunĩ jakrenh ne ja.

³¹ Ne kam atãri Metĩndjwỳnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Atemã kabẽn'õ mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhym Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, kôt ne ga arẽ. Mrãmri Metĩndjwỳnh pydjibit. Atemã'õ kêtumrẽx.

³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre. Djãm ajakwaobit kum Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwỳnhbê,

kukràdjà kunĩo dja me kum abê:. Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabên ja ne mexo Môjdjê kabên kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwýnh kabênja man kôt ar amijo ban arým mexkumrêx nhym me kute Metĩndjwýnhmã mry bôrja mexo me têp kêtumrêx. Me kute kum apýnh mýjja nhôr kunĩja mexo me têp kêtumrêx. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amim apytâr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. Nhym me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mýj me'ô tàmdjwý jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhym kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tẽn bôx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã ujarênho djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tàmdjwý”, anhÿr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tàmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bênjadjwýrdjwý, ane.

³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bênjadjwýrmã ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abênjadjwỳr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrê awỳr akurê djwỳnho mō ga me kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.'

Nãm ã Metĩndjwỳnh inhō Bēnjadjwỳrmã ane", ane. Bir be ga, Dawi kute kum "Abēnjadjwỳr rax", anhỹrja pumũ.

³⁷ Mỳkam ne me 'ã Dawi tàm djwỳ kajgo jarẽ? Djã nãm o tàm djwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ã Bēnjadjwỳr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhym me krãptĩtija kum kabēn kĩ:nhkumrẽx ne.

³⁸ Nhym arek memã ujarēnhō dja:n memã kum, —Gora me aminêje me omũ. Aminêje Mōjdjê kukrãdjã mar djwỳnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibēn kadjy kute kubẽkã jabjētibit jangjēnh prãm kumrẽx. Ne ajte me krãptĩ nhipōkri kute memã amibēn nhym me kute memã rũnh jarēnh ne kute memã kum, "Bēnjadjwỳr, djãm ga, djãm ga"? anhỹrja. Ja ne me kum kĩnhkumrẽx.

³⁹ Ne mebê idjaer bikprōnh djãkam nàr me krãptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prãm kumrẽx. Me kute amibēn kadjy ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãm kumrẽx. Kwãrĩk wãnh gar me kudjwa kêt.

⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja kunĩo akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kabēn rũnh ne, ne kum kabēn 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabēn. Be kati, me axwekumrẽx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm memã pãnh rax jarēnh prĩne me kurãm meo ajkẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

*Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ôk kaprĩ ngrire nhõr.
Ruk 21.1*

⁴¹ Nhym kam me kwỳ itepato mōn bōx. Me kute amikutã Metĩndjwỳnhmã pi'òk kaprĩ kwỳ nhōr kadjy ne me mō. Nhym Jeju arỳm tẽn pi'òk kaprĩ nhōr djã kōnh nhỹn me omũnho nhỹ. Me ò nêkrêx rũnh krãptĩ ne me aben totokmã kam pi'òk kaprĩ rũnh ne kurẽ.

⁴² Nhym kam me'õ nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym ò mỳjja kêtja ngônphnhreo pi'òk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tẽn kam kumẽ. Ngônphnhreja ne abenã rênhkam kubê pi'òk kaprĩ 'ò pydji, ngri:re.

⁴³ Nhym kam Jeju amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhym ar 'ỳr bōx. Nhym arkum,

—Ba ar amã arẽ, me'õ 'uwtĩ ja ne ò mỳjja kêt ne tu me kurãm ò pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã.

⁴⁴ Me ja ne me ò pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Ne kam 'ã kàtàmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhym be, me'õ nija ne ò pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nōr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kurãm pi'òk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

13

Akubyn bōx kukãm mỳjja apôx'ã ujarẽnh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikreti kurũm kato. Nhym kôt ba djwỳnh'õ kum,

—Ë, Ujarênh djwÿnh ga, këntio me kute kikreti kwÿ nhîpêxja pumũ. Kênme kikre ã ti:re ane, ane.

² NhyM Jeju arÿm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ï me kurê djwÿnh prÿne kikreti ngràn kên aben nhiby ikwã kunÿ nhikô rê. NhyM kam kên'õ aben nhiby nÿr kêtikumrêx, ane.

³ NhyM kam ar tẽ:n kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. NhyM Jeju arÿm amybÿm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti kôn nhÿ. NhyM Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ængre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'õkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bôx ne kikreti ngràn ãm djã kapõ? Mÿj gêdja kukãm apôx? Dja bar omÿn kam kôt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁵ NhyM kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apôxmã arkum 'ã ajarê arkum,

—Gora ar amijã ano tÿx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metÿndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt.

⁶ Be, me krãptÿ dja ï aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhõ Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metÿndjwÿnh ijano ba tèn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãptÿ noo aknon Metÿndjwÿnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prõt man amybÿm me kute abenwÿr prõt jarênh ma. Kwãrik wãnh kam ar atÿn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ÿr o tẽm rã'ã.

⁸ Nà, apÿnh me ba djàri gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyim apÿnh bënjadjwÿr rÿnh nhõ me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djàri gêdja kam pyka terte:t ne. Nhyim prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra àja pumũ. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rÿnhmã ar akangan me bikprõnh djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarënh ar abakam dja me apÿnh me bënjadjwÿr rÿnhmê me bënjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarënh nhyim me kute mar kadjy me kabem aku'ê.

¹⁰ Nhyim be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djà kunĩkôt ijã ujarënh ny jarënh kumrêx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rÿnhmã ar akanga. Kwãrĩk wãnh gar kam amikukãm akabën 'õ'ã karõ kêt ne kwãrĩk wãnh amikukãm anhõkre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gêdja ba aminêje memã ikabën ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metĩndjwÿnh Karõ ta ar amã ar akabën mex jarë gar aman arÿm memã arê. Kute ar amã ar akabën jarënh ja dja gar memã arê. Djãm ar ga dja gar memã akabën jarë got? Kati. Karõ ta dja memã kabën jarë.

¹² Nhyim mÿjja kunĩ pyka kôt amingrãnh kadjy dja me kute abeno õbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rÿnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã

nàr bãm kurên me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga.

¹³ Ikôt ar abikamênhkam dja me kunĩ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytã. Dja me kunĩ kute aminhinomã amimênh nhõ akati bõx gar amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngrành'ã ajarê”, anhỳrja ba ar amã arê gar ama. Dja mỳjja amingrành 'ỳr nhym kam arỳm mỳjja punutija dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam dja. Djãm mỳjja punuti Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arỳm omũ. Mỳjja punuti djô'ã dja me mỳjja kunĩo ajkên kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arỳm memã mỳjja punuti ja'ã ajarên 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumũn kam mỳjja punuti pumũn kam kôt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ỳr prõt ne.

¹⁵ Gêdja me'õ kikre nhimõk po'ã ãm jabej kwãrĩk wãnh akubyn ùrkwãmã nêkrêx'ỳr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prõt. Kwãrĩk wãnh kute kubêkà jamỳnhmã 'ỳr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prõt.

¹⁷ Watĩ:re, akati wãkam me tujarômẽ me kra karà dja me tokry:. Me mỳjja punuti pymaje prõt ne kam arỳm tokry:.

¹⁸ Dja gar Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprõt kêtãmã.

19 Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tẽn mỳjja kunĩmo krax djà'ỳr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar me maro tẽn. Dja gar me tokry tũm maro tẽn:amiwỳr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrẽn mỳjja punuti nhõ akati bôxkam dja me tokryo katàt me tokry tũm wã kunĩ jakre. Ne amrẽn me'ã akati mõrkam me tokry nydjwỳ dja me tokryo mỳjja punuti'ã me tokryja tẹp kêt kumrẽn.

20 Metĩndjwỳnh ren tokry'ã akati kwỳ ngri kêt nhym me'õ ren tĩn kêt kumrẽn. Be, Metĩndjwỳnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utàrja kadjy dja arỳm 'ã akati wã kwỳ ngri.

21 Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhym jakam arỳm memã nhỹ”, anhỹr jabej. Nàr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bôx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhym jakam arỳm memã nhỹ”, anhỹr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrĩk wãnh amim me ja mar kêt.

22 Be, apỹnh me ta kute amijo Kritu pyræk dja me amijo amirĩt ne. Nhym amũ me jadjwỳ amijo amirĩt ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã idjujarẽnh iba”, anhỹro ba. Dja me me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kukwakam me kabẽnkumrẽn”, anhỹr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metĩndjwỳnhbê meo akẽn jabej. Metĩndjwỳnh kute amrẽnbê amijo me utàrja kubê

meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwỳo akêx ne meo ba jabej.

23 Be, ar ga dja gar amijã ano tỳx ne. Ba ne ba mỳjja apôx kêtri kukãm ar amã arê gar arỳm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Nhyim me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mỳjja rũnh apôx.

“Nhyim myt amijo akamãt kô tyk nhyim mytyrwỳ irã kêt.

25 Nhyim kanhêti kàjkwa kurũm rôrôk nhyim kàjkwakam apỹnh mỳjja tỳ:x amingrêk ne.”

26 Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arỳm prĩne itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhyim me kunĩ: arỳm ibôxkôt ipumũ.

27 Ba kam ikadjy mrãnh djwỹnh jano nhyim me arỳm inhõ me ja o atom. Ije amijo me utãrja kunĩo atom. Dja me kwỳ kàjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Nhyim me kwỳ kàjkwa 'ênhôt'ãm mõn meo atomo mõ. Nhyim me kwỳ aktã kàjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Dja me apỹnh pyka kunĩkôt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

28 Be, akubyn ibôx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mỳjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arỳm ingrã apôx gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhyim kam arỳm amex.

29 Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarênhja ã apôx mõr ane gar kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arỳm 'ỳr. 'Ỳr dja mỳjja apôxja.

Amex kutã gêdja pi'ô INGRÃ. NhyM be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mõ.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akam-ingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³¹ Ikabên kajgo kêtkumrêx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ï apêx. NhyM be, ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtkumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apôx nhyM me omũ, ane.

Me kute bôx djà nhõ myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhõ akati nâr myt djãm me'õ kute mar? Kati, me'õ kute mar kêtkumrêx. Kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ã myt mar kêtkam.

³⁴ Ar aje akubyn ibôx djakam myt mar kêt kute õ kikre djwÿnh nhõ àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, õ kikre djwÿnh ne arÿm kurũm anhÿr bê tẽmmã. Ne kam õ àpênhmã kikre'ã karõn arkum apÿnh àpênh djà'ã karõ. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije õ kikre djwÿnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamãt kô ipôkri ibôx jabej nâr õkrên'ãnh kàrkam ibôx jabej nâr kryràM ibôx jabej.

³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nê.

³⁷ Ar amã ne ba arÿm ibôx djà'ã karõ. Jakam ne ba me kunĩmã 'ã karõ. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'õ nire kute Jeju nhimõkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkôt aben pydji. Amrêbê: Metĩndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhym me kute aben kamã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwÿ ne me kute djwÿponhrebit kur. Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê Mõjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê arÿm abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krãptĩ kàxã Jeju batÿm ne bĩnmã on? ane.

² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhõ akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'õ ã kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão. Ũrkwãkam ne Jeju õ kwÿ krêno nhÿ. Ő kwÿ krêno nhÿ: nhym me'õ ni arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kẽn jakareo ngôn nhym byno tẽn. Ngônkhkam ne me kudjÿ djà kangô ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me

prïne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bôx ne 'ã kutan arỳm Jeju nhimõkkam kapĩ.

⁴Nhym bu'ã me ku'ê kwỳ kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mỳkam ne arỳm me kudjỳ djào ajkê?

⁵Gwaj ren pi'òk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'òk kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'òk kaprĩ rax byn ren me ò mỳjja kêt mã kungrà. Mỳkam ne arỳm o ajkê? ane.

⁶Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arỳm tu ar kabẽn man arkum,

—Kwârĩk wãnh rã'ã. Mỳkam ne gar kum kaprĩ jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me ò mỳjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mỳjja nhõr prãm tu memã angã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama.

⁸Dja ba ty nhym me arỳm ijadjà. Me kute ijadjarmã ne nija kuma. Kuman arỳm kum ikaprĩn ijã me kudjỳ djà kapĩ. Nãm te kute mỳjja mexo kute imex pyràk ne kute imã òrmãn arỳm tu ijã me kudjỳ djà kapĩ.

⁹Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunĩkôt mã memã ijã ujarẽn ny jarẽn mã nijadjwỳ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjỳ djà kapĩn'ã ajarê. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰Nhym kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwỳnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar'ỳr tẽn. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽn.

11 Ar'ÿr tẽn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhym ar kuman arÿm kĩnhkumrêx ne. Ne arÿm kum kabẽn jarẽnh mãmджin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arÿm amã pãnh pi'ôk kaprĩ ngã, ane. Nhym kam amim,

—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã õ kwÿ krẽno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

12 Nhym kam mebê idjaer kukràdjàkôt me kute djwÿponhbit kur nhõ akati arÿm kutewa. Kam ne me apÿnh ùrkwãkam Metĩndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhym kôt ba djwÿnh ar Jejumã kum,

—Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwÿ krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwÿ krẽn djà jadjwÿr mex? ane.

13 Nhym arÿm kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhym arÿm me'õ ngyo ngõnhkam ngô mÿn o tẽ gar omũ.

14 Nhym arÿm kikremã wadjà gar kôt tẽn wadjà. Wadjàn õ kikre djwÿnhmã kum, “Ujarẽnh djwÿnh ne amã kabẽn ne amã, ‘Bamẽ ikôt ba djwÿnhmẽ ne bar inhõ kwÿ krẽnmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bôx nymã kumoka'ê jarẽnhja, nãr? Dja bar Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ.’ Nãm ã Bẽnjadjwÿr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwÿnhmã ane.

15 Nhyam kam kôjrũm kumoka'ê jabatàn'h'yr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mỳjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwỳ krẽn djà jadjwỳr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

16 Nhyam kam kôt ba djwỳnh 'yr tẽn. Ne Jeju kute arkum kabẽn kôt arỳm mỳjja kunĩmã katon arỳm kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwỳ krẽn djà jadjwỳr mex.

17 Nhyam arỳm ar'ã para nhyam Jejumẽ Ar kubê 12 ro'ã kikre'yr tẽn 'yr bõx.

18 Ne kam arỳm nhỹ. Àkuro nhỹ nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajõ ikôt adjàkuro anhỹrja dja ga ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx, ane.

19 Nhyam kam ar arỳm kaprĩren apỹnh ar ã djari aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

20 Nhyam arỳm arkum,

—Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngõnhkrãtikam mry kangõmã djwỳ jadjaro anhỹrja'õ dja ga memã ikanga.

21 Be, ba ije amijo inhĩ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metĩndjwỳnh kabẽn no'òk nhyam pi'òkkam me kute ijo anhỹrmã arẽnh kôt ne me arỳm jakam ar ã ijo anhỹro ba. Nhyam be, kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhja dja ã kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwỳk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhyam ar àkuro nhỹ: nhyam Jeju arỳm djwỳ'õ byn kam o Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽ. Kum mextire jarẽn arỳm kokij ne apỹnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwỳ jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²³ Ne kam ngônhkrâkam pidjô kangôjadjwý byn kam o Metĩndjwýnhmã mextire jarên arkum kungã. Nhym ar kunĩ o ikõ.

²⁴ Nhym kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krãptĩ kadjy dja ikamrô prõt. Metĩndjwýnh ne arým ikamrô prõt'ã memã kabên ny jarênh mãmджи, ane.*

²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikõ. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhym kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amũ krãnhbê Oriwêre'ýr mõ.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arênh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ Ýr mõ: nhym Jeju arkum,

—Be, akamàtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprõt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprõt ne ar abimãnh'ã ajarê. Metĩndjwýnh kukwakam ne me ar ajã ajarên memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh titik nhym mry umaje prõt ne ajmã.”

Nãm me ã ar ajã ujarênho anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Be, akamàtja tãmkam dja gar me umaje aprõt

* **14:24** Mrãmri ne Jeju kamrô prõt nhym Metĩndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrô prõt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane.

ne ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarënh kôt dja gar aprôt ne ajmà.

²⁸ Nhyam kam me arým ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhyam Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimành jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arẽ ga ama. Akamàtja tãmkam ôkrën'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhyam arým kà. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'õwã pumũnh kêtukumrêx”, ane. Nhyam ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arënhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³¹ Nhyam Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêtukumrêx, ane. Nhyam kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wỳr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djex-ema'ỳr bôx. Nhyam kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'ỳr Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ, ane.

³³ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arým kaprĩ rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'ỳr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mỳrbê tỳm. Tỳm ne arým Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw.

Kute tokry, kaprîbê utâr prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bôx kêt jabej kum amijo a'uw.

³⁶ Ne kum,

—Djünwã, djãm abê mÿjja'õ bipdjur? Kati. Aje mÿjja kunĩ nhipêx mar. Itokry, ikaprîjabê ipytà. Nâr kon, kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêjtja'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhym arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhôto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhôto nõ, ane.

³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rît ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te axwe'ã ar amã apné gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kînh. Nhym be, ar aminêje arîtbê ne gar arekren anhôtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kute ôbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhym ar nokà bã mex ne. Ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhym ar tok nhym ar te kute kum kabênmã umaro nhÿ.

⁴¹ Nhym kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ÿr akêx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bôx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhîkwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bôx 'ÿr. Ota,

arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩa ne kute memã ikangamã.

⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhym Djuda arým 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhym me krãptĩ me:x ne kôt mõn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomẽ kô jamÿn kadjy o mõn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ ne me me ano nhym me 'ÿr bôx.

⁴⁴ Me 'ÿr mör kêttri ne kute memã kanga djwýnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaôrkôt dja ga me omũn arým o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arým ã memã ane.

⁴⁵ Ne kam 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarẽnh djwýnh”, anen arým ine kaô.

⁴⁶ Nhym kam me arým 'ÿr mõn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arým pa 'amÿ.

⁴⁷ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxja nhõ àpênh mekôt tẽ. Nhym bu'ã me ku'êja 'õ ne arým õ kãxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bẽnjadjwýr nhõ àpênhja jamak ta.

⁴⁸ Nhym kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjàkĩnhĩ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwýr anhõ kômẽ anhõ kãxdjwa kajgomẽo mõ? Myt kunĩkôt ne ba ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ,

ar memã idjujarênhô ikrĩ ga me kam kam ijo atỹm kêt ne.

⁴⁹ Mỳkam ne ga me ijo tỹm? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwỹnh kukwakam kabên jarênh djwỹnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atỹm'ã ajarên arỹm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me arỹm aben djô'ã arênhô mõi. Arênhô mõi tâmtã arỹm iwỳr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam arỹm iwỳr o bôx. Ba ar iba: ga me arỹm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kêt ne ga me arỹm jakam ã ijo atỹmo ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhym kam kêt ba djwỹnh kunĩ mã amijã maje prôt ne.

⁵¹ Me'õ abatàn ny ne kute kubêkà pydjio amikupuja Jeju kêt tẽ. Rinhuo ne kubêkà. Nhym me kwỳ adjwỹnhdjwỳo tỹm ne kubê kubêkà 'amỹnh tỳx.

⁵² Nhym arỹm amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhym me arỹm Jejuo mõi. Me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỳr rax'ỳr ne me o mõi. Nhym arỹm me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêtmẽ Môjdê kukràdjà mar djwỹnhmẽ ne me arỹm akuprõ. Nhym me Jejuo mõi o bôx ne arỹm me rũnh kabem kudja.

⁵⁴ Nhym be, Pedru ne Jeju kêt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhym me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ kikre nhipôkri

kênh ngrire nhym Pedru arým Jejukôt wadjà. Ne arým bēnjadjwýr nhõ krākamngônhmẽ ro'ã ànhũnho nhỹ.

⁵⁵ Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhym kam me rũnh arým me 'êxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmẽ mebēngêtmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'êxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhym me arým me kabēn man arým we axwe'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'êxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabēnja ne me te abejo dja:.

⁵⁶ Nhym me 'êxnhĩ krãptĩ ne me kàjmã ku'ên arĩk aben kupa'ãbit axwe jarēnho kumex.

⁵⁷ Nhym kam me'õ ar ja arým kàjmã djan 'êx ne 'ã kabēn jarēn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhípêxja dja ba kungrà. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti 'õdjwý nhípêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'õ dja ba ipêx. Nhym ije ipêxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arým kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwý kute memã arēnhkam axikôt Jeju'ã kabēn jarēnh kêt ne arĩk aben kupa'ãbit arē.

⁶⁰ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxja arým kàjmã djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabēnja ma. Djãm aje aminêje akabēn'õ jarēnh prãm kêt kumrêx? On imã amikôt amijarē, ane.

⁶¹ Nhym tu anhikrê.

Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ajte kukijn kum,

—Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, nẽn? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwỳnh Kra? ane.

⁶² Nhym Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwỳnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba ubôk'ãnh nhỹ. Ibẽnjadjwỳr raxkam ubôk'ãnh nhỹ gar ipumũ. Ne kam ajte kakrãkôt amrẽ kàjkwa kurũm itẽmkôt ipumũ, ane.

⁶³ Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arỳm amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arỳm memã kum,

—Ë, arỳm ne Metĩndjwỳnh japrỳ. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri me'õ kute axwe kôt omũnhja jabej kêt.

⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arỳm kute Metĩndjwỳnh japrỳja ma. Ta ne amijo Metĩndjwỳnh rax pytàn arỳm o aprỳ gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwỳnh djubôk'ãnh inhỹrkôt dja gar ipumũ”, anhỹrkôt ne gwaj arỳm kuma. Arỳm ne gar ama. Mỳj dja gwaj nẽn? ane.

Nhym me kupãnhĩtã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kwỳ nokre kutôn rĩtbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmẽ ro'ã kum,

—Nhym ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arẽ, ane. Nhym krãkamngôn arỳm 'ã akuprõn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyim wãnh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhỹ. Ànhũnho nhỹ: nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênh nija arỳm 'ỳr bôx.

⁶⁷ Ne omũn prĩne omũnh mex ne kum,
–Tukwa, gadjwỳ ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyim aminêje 'êx ne kum,
–Kati, ije akabênwã mar kêtumrêx, ane. Ne kam tẽn kre tã dja nhyim kôt arỳm òkrên'ãnh kà.

⁶⁹ Nhyim bẽnjadjwỳr nhõ àpênh nija ajte omũn bu'ã me ku'êmã kum,
–Tãmwãdjwỳ ne kôt ar ba, ane.

⁷⁰ Nhyim ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhyim kàjbê 'ãtũm nhyim bu'ã me ku'êja kum,
–Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arỳm amã ikato, ane.

⁷¹ Nhyim memã kum,
–Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtumrêx. Aje me'õ jarênhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhyr kêt mã amikangrôn memã kum,
–Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwỳnh pãnh ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane.

⁷² Nãm ane nhyim totokbê ajte òkrên'ãnh kà. Nhyim kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

–Òkrên'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji nhyim arỳm kà. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã

pumũnh kêt”, ane nhym ajte kà, anhÿrja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhym arÿm rerekre 'ÿr bôx. Rerekre 'ÿr bôx nhym arÿm mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjê.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhym kam me'ã akati, kryrà m nhym apÿnh me rũnh djàri akuprôn arÿm aben kabên ma. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ me rũnh kunĩmẽ ne me Jejuo aben ma. Ne kam arÿm uwpre n Piratu'ÿr o mōn 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne kum kanga.

² Nhym kam Piratu arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhym kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhym kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhô.

⁴ Nhym tu anhikrê. Nhym Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh kêtukumrêx? ane.

⁵ Nhym kum kabên 'õ jarênh kêtukumrêx. Nhym Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrãnh nhõ akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunĩkôt ne bẽnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurũm mebê ijê pÿnh ne meo pôx nhym me mã

mrã. Me kute me'õ'ã à'wÿrja ne me kÿnh kadjy bõm kumẽ.

⁷ Ajbir me'õbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêtri ne me jakôt me bënjadjwÿr'ÿr prõt ne me kwÿ pa. Nhyim kam me arÿm kubê ijê.

⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyim kam me krãpti: arÿm kàj bê Piratumã me'õbê ijê jarẽ ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'õ kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyim arÿm Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhõ bënjadjwÿr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane.

¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarênh kêtri ne arÿm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptikam ne me rÿnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptimã ane.

¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhõ bënjadjwÿrmã inhirermã? ane. Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr ar memã kum,

—Kwãrÿk wãnh me amã Jeju kÿnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarẽ gê kaba, ane. Nhyim me kâtãm krãpti Piratumã kum,

—Kwãrÿk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyim kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhõ bënjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyim me kàj bê kum, “Pÿte'y'ã anhõ”, ane.

¹⁴ Nhyim Piratu memã kum,

—Mỳkam? Mỳj ne ajmã o ne ba ije pĩte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhym me kàj bê kum,

—Pĩte'y'ã anhô. Pĩte'y'ã anhô, ane.

¹⁵ Nhym kam me kĩnhmã Piratu Baraba kaba nhym arỳm arek ar mekôt ba. Nhym kam Piratu krākamngônhmã Jeju jarẽ. Me kute kaprêprêk kadjy memã arẽ. Nhym me arỳm mrykà punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhym Piratu arỳm memã kangan memã arẽ. Me kute pĩte'y'ã nhô kadjy memã arẽ.

Krākamngônh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhym kam me krākamngônh amũ bẽnjadjwỳr nhô kikretimã Jejuo môn o wadjà. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjà. Ne kam me krākamngônh kàtàm kunĩ jadjwỳ o akprô nhym me kunĩ arỳm 'ã aben pydji.

¹⁷ Me kute 'ã bẽno bikẽnh kadjy ne me 'ã akuprô. Ne kam inôkà ryti kamrêkja byn arỳm Jejumã adjà. Ne mrỳnhĩo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arĩk bẽnjadjwỳr rax krãdjê'ã mrỳnhĩ jakren ikãx ne arỳm kum kutu.

¹⁸ Ne kum kabẽno kute me rũnhmã me kabẽn pyræk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bẽnjadjwỳr rax, gora kribêm atĩn 'iry, anhỹrkôt

¹⁹ po'êo krã môn kutôn parbê kônkrão krĩ. Nãm me parbê kônkrão krĩo kute me bẽnjadjwỳr rũnh parbê kônkrão krĩja pyræk.

²⁰ Ne kam arỳm 'ã bẽno ajkẽn inomã kumẽn arỳm kubê inôkà ryti kamrêkja kaban akubyn kum

õ kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute pîte'y'ã nhôrmã o katon o mō.

Me kute pîte'ykam nhôr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhym me'õbê Ximão tē. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexârimē Rupu ar ir. Arwã kurūm ne tēn bit me'ãnh tēmmã. Nhym me krākamngônh arým Jeju nhõ pîte'y'ã kum àpnēnh tỳx. Kum 'ã àpnēnh tỳx nhym arým kadjy kumýn o mō.

²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo mōn 'ýr o bôx. Me bakabēnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarē.

²³ Nhym kam me pidjô kangôkam pïdjýbê mirao akàn Jejumã kungã nhym arým kanga.

²⁴ Nhym kam me pîte'y'ã kunhõ nhym wajêt. Nhym kam me apýnh kute õ kubêkà jamýnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn rēnhkôt ne me amijo kubêkà pytà.

²⁵ Arým kàjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me pîte'y'ã kunhõ.

²⁶ Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunī kute omūnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pîte'y'ã jêtja pumūnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imõkri kunhõ.

²⁷ Ne kam ar àkīnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pîte'y'ã ar kunhõ. Nhym arým ar wajêt. Jeju ôkredjâkôt wajêt nhym aktã ar axweja ijên wajêt.

²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarēn 'ã pi'ók no'ók ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ, anhỹro dja.”

Nãm ã pi'ôkkam memã ane. Nhym kam me aben djô'ã arẽ. Arẽho mõi tâmtã tũ:mrãm arým 'yr o bôx. Me bakukãmãre kute memã arẽnh kôt ne me arým ar axwejamẽ ro'ã ar anhôrkumrẽx nhym me arým 'ã arẽnhkumrẽx.

²⁹ Nhym me 'ãnh mõi rja nokà nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

–Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrành ne akubyn ipêxmã. Nhym aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã.

³⁰ Goja amiptàn pĩte'y kurũm rwý, ane.

³¹ Nhym kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

–Amũbit ne me utà. Ne kam te kute amiptàr prãmje.

³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrẽx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽx jabej on pĩte'y kurũm rwý. Gwaj goja kôt omũn arým tu amim markumrẽx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhym ar aktã pĩte'y'ã jêtjadjwý Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhym arým kàjkwa nhipôkri myt nhỹ. Nhym kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt me'ã akamàt kô tyk ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam,

amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato.

³⁴ Kato nhym mebê idjaer kabênkam Jeju kàj bê kabên ne Bämmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhõ Metĩndjwÿ:nh, inhõ Metĩndjwÿ:nh, mykam ne ga arÿm ikanga? ane.

³⁵ Nhym parbê me ku'êja kabên man arĩk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabên”, ane.

³⁶ Nhym kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djà jakritaja byn pidjô kangô kadjàmã adjà. Nhym kam kangô ipu nhym pĩ nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhym me'õ ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bõx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhym kam Jeju kàj bê kabên ne ate ty.

³⁸ Be, nhym kam arÿm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkàtija ta amikadjô. Nãm nhôr djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhym krâkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwÿr pĩte'y parbê dja. Nhym Jeju kàj bê kabên ne ty nhym arÿm omũ. Omũn arÿm memã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhym me niredjwÿ amybÿm omũnho dja. Nhym Marij Madarenamê Marij, kurũm Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhym ar ja bu'ã me nire krãptĩdjwÿ amybÿm omũnho

dja. Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'ÿr tēm kam ne me nireja kôt mōn bōx.

Arÿm adjār kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arÿm no katon ò mÿjja kupênho kumex. Pi'òk ràràr djwÿnhràm ò mÿjja kupênho kumex.

⁴³ Nhym Jòdje arÿm bōx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jòdje abatàn djà. Nām me rÿnh bikprōnh djàkam mekôt rax nhym me kum kĩnh. Nām amiwÿr Metĩndjwÿnh kamnhĩx ne. Metĩndjwÿnh bōx ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo bamā ja ne amiwÿr kamnhĩx ne. Jòdje kum Piratu pyma kêt ne 'ÿr tēn 'ÿr bōx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ Nhym arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djām arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr 'uw nhym bōx. Bōx nhym arÿm kukij ne kum, “Djām arÿm ne ty”? ane.

⁴⁵ Nhym kum, “Nà”, ane. Nhym kam arÿm Jòdjemā Jeju jarē.

⁴⁶ Nhym kam rinhuo kubêkà 'ò byn 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn 'ÿr o bōx. Ne kam arÿm pĩte'y kurūm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kēnkre'ÿr o tē. Me kute kēnkre kakrwÿnhja'ÿr o tēn kam arÿm kam adjà. Ne kam kēnpoti ajkwa krekre'ã kudja.

⁴⁷ Nhym Marij Madarenamē Marij kurūm Jòdje katorja arÿm omū.

16

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyam kam pi'ôk rârâr, me tyk djà kêt djà nhô akati apêx nhyam ar arým pi'ôk kaprĩ pãnh me tyk nhô pĩdjy kwỳ by. Marij Madarenamê Marij kurũm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pĩdjy kwỳ by. Kênkre'ỳr tēm ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwỳ by.

² Nhyam kry:ràm, pi'ôk kamrêkkam, kraxje akati mex kêtkaam ar kênkre'ỳr tē. Tē: nhyam arým myt kato nhyam ar arým o rãm ne ja.

³ O rãm ne jan arým abenmã kum,

—Mỳj me'ô dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kênpoti dja? ane. Kên jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rĩt ne omũ nhyam arým amijã kuta.

⁵ Nhyam kam ar 'ỳr tēn arým kênkremã wadjà. Nhyam kadjy mrãnh djwỳnh'ô kute me'ô jabatãnh ny pyrak ne nhỹ. Nãm inôkà jaka ryti jadjàn nôr djà djubôk'ãnh nhỹ. Nhyam ar wadjàn arým omũ. Ne te umaje.

⁶ Nhyam arkum,

—Kwãrĩk wãnh ikam ar atĩn prãm kêt. Jeju Nad-jarekam abatãnh ja me kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩnja ne gar abej tē. Jakam arým nôr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato. Gar nôr djà kaprỹja pumũ.

⁷ Be, amũ ar tēn kôt ba djwỳnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arým ne ar akukãm pykabê Garrêja'ỳr tēmmã. Dja gar kam tēn arým omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arēnh kôt ba arým ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ar niremã ane.

⁸ Nhyim ar katon mã kēnkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãmkam ne me'õmã kabēn kêt ne tē.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrà, pi'òk kamrēkkam ne Jeju Marij Madarena kumrēxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhyim Jeju amrêbê ano nhyim kum ire.

¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirĩt nhyim arỳm kôt ba djwỳnh'ỳr tēn ar'ỳr bõx. Nhyim ar kaprĩ:ren mỳro nhỹ. Nhyim arỳm ar'ỳr bõx ne arkum 'ã ajarē.

¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarēn kute omũnh'ã ajarē. Nhyim ar kuman arỳm abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhyim kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tē. Nãm kôt ba djwỳnh amãnhkrut arwãmã tē. Tē nhyim arỳm atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyrãk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tē.

¹³ Nhyim kam ar akubyn Djeruxarē'ỳr tē. Kôt ba djwỳnh'ã kâtàmja'ỳr tēn ar'ỳr bõx ne arkum 'ã ajarē. Nhyim ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane.

¹⁴ Nhyim kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwỳ krēno nhỹ nhyim arkum amijo amirĩt ne arkum bēn tỳx ne arkum,

—Nãm ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarē gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mỳkam ne gar tu amim imarkumrēx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apỳnh me ba djà kunĩkôt dja gar mõn kàj bê me kunĩmã ijã adjujarēnh ny jarēnhõ mõ.

¹⁶ Dja me tu amim imarkumrēx nhyim me Metĩndjwỳnhmã ngômã me angij. Nhyim arỳm

me utà. Nhyim be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwỳnh arỳm pãnh me kanga.

¹⁷ Nhyim me kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx dja me mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhyim me karõ memã ire. Dja me apỳnh me bajtem kabẽnkam kabẽn.

¹⁸ Godja me kangã djàkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djàkrê by nhyim arỳm ajmã meo kêt. Nàr, te mỳjja kanêo ikõ nhyim ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhyim me arỳm à kêt ne, ane.

¹⁹ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju memã ane nhyim Metĩndjwỳnh arỳm kàjkwamã amiwỳr o wabi. Nhyim arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubôk'ãnh nhỹ.

²⁰ Nhyim kam kôt ba djwỳnh arỳm amũ mõn pyka kunĩkôt kàj bê memã 'ã ujarẽnh mõ. Nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnh mã arkum tỳx jangij nhyim ar arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwỳnh kôt kabẽnkumrẽx? anhỹr kadjy ne ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560